УДАН ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

47-дохи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(12166) | 1969 оной ноябриин 11, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Партиин ленинскэ туг доро Советскэ Союзай ажалшад коммунизм амжалтатайгаар байгуулна, бүхы хүн түрэлтэнэй һаруул һайхан ерээдүй тээшэ харгы гаргана.

(1969 оной ноябриин 6-да болоһон баярай заседани дээрэ нүхэр Н. В. Подгорныйн хэлэһэн элидхэлһээ).

УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ БОЛОҺОН СЭРЭГЭЙ ПАРАД БА АЖАЛШАДАЙ ДЕМОНСТРАЦИ

...нүүд коммунис ...жэлэй дүүрэһые ...һайндэрэй үглөө...й буурал Кремль ...сасархадань, совет ...роной хани нүхэр ...оороо эндэ, Улаан ...мэтэ болоно. ...уеын хүнүүдтэ ...адаг. Улаан тал...һанана. Улаан ...дээрэхи хүдэлмэри...й түрүүшын гүрэ...ийлалтануудай гэр-

...оо онсо хүхюунээр ... Гайхамшаг сэсэн ...дай революциин ...вождь—Владимир ...рэһөөр 100 жэлэй ...а тээхэнэ мүнөө...эглэжэ байнаб...дэлмэришэн ангиин ...ой илан мандахын ... ба коммуниз...тэмсэгшэ комму...бүхы амжалтануу... мүн.

...дабшан ерэһэн бү...эй сэсэн мэргэн ...бэелэл болоно. ...най ороной бүхы ...засагай, ленин...ртиин сэсэн мэргэн ...р туйлагдаа. «Со...унизмын илалтада ... замаар, этигэл ...жолоодогшо Со...оммунис парти ман...эн үгэнүүд Улаан ... ошотон бадарна. ...ортредтэй асари томо ...й урдуур далбана. ...д—«Агууехэ Ок... арад—коммунизм ...н дурасхаалта хо...ана.

...й герб, 15 союзна ...нүүд Кремлиин ха...Историческа музейн ...Марксизм-ленинизм...н баримталдаг бү...унистнуудай бата ...гэһэн панно дэл...һан пролетариин ...уд доро эмхидэһэн ... Октябриин сур...измын суртал бо...хүсые элирхэйлэн ...уртал бодолнууд—...ун бодолой, рево...н мүнхэ булаг, ...ол жаргалай түлөө ...иллион тэмсэлшэдэй ...үг мүн.

...дай трибунанууд ...отын заводууд бэ...й, барилганууд ба ...шадарай колхо...уудай түлөөлэгшэд, ...ахал ябуулагшад, ...монавтнар, Буда...ан тараһан Проф...зэйн VII конгрес... хани барисаанай ...чехословак нүхэд,

хилын саанаһаа ерэһэн бусад айлшад мүн эндэ гаранхай байба.

Түбэй трибуна дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев гарабад. Талмай дээрэ сугларһан зон эдэниие хани халуунаар, пэрьемэ улаан альга ташалгаар угтаа.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ, Урда Вьетнамай Республикын революционно Саг зуурын правительствын Консультативна соведэй Түрүүлэгшэ доктор Нгуен Хыу Тхо, Суданай Демократическа Республикын революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Премьер-министр ба зэбсэгтэ үсэнүүдэй ахамад командалагша генерал майор Джафар Мохаммед эль-Нимейри болон бусад гадаадын йлшад трибуна дээрэ харагдана.

Мавзолейн баруун тэбтэг дээрэ—Советскэ Союзай маршалнууд, элдэб сэрэгүүдэй маршалнууд, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой генералнууд, адмиралнууд байна.

...Үглөөнэй 10 час. СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко нээмэл машина дээрэ байгаад, Кремль тээһээ гаража ерэнэ. Ленинэй орденто Московско округой сэрүүдэй командалагша генерал-полковник Е. Ф. Ивановскиин рапортые абад, сэрэгүүдэй урдуур ябажа, тэдэниие һайндэрөөр амаршалба. Сэрэгшэд олон дахин «Ура» хашхаралдан харюусана. Маршал Мавзолейн трибуна дээрэ гараад, үгэ хэлээ.

Артиллери салют нэерэн нэжэгэнэбэ. Оркестр Советскэ Союзай гимн дуулаа.

Агшан зуура абяа шэмээгүй болоодхибо. Үлшьегүй команда утэхэнь дуулда, барабануудай абяан нажаганана. Урим заншалай ёһоор, Москвагай сэгэй-хүгжэмэй һургуулиин эдир һагшад түрүүлэн гараба.

Хоёр дахин Улаан тугта хүртэһэн Балтиин флодой далайн ябаган сэрэгэй полк үргэн алхамаар дабшан үнгэрнэ. Ленинэй орденто, Улаан тугта, РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ Московско юрэнхы сэрэгүүдэй дээдэ команд училищиин парадна расчет Мавзолей тээшэ дүтэлжэ ерэбэ. Совет засагай эхин дээрэ эмхидхэгдэһэн энэ училищи хүдэлмэришэд, таряашадай дундаһаа улаан командирнуудые элдэдэг сэрэгэй түрүүшын һургуули болоһон юм. Хүндэтэ курсант боложо В. И. Ленинэй хэтэ мүнөө ороһон рото парадта хабадаа.

Тус училищиин колоннонууд парадай түрүүшын хубиие түгэсхөө. Эдэ курсантнууд зим бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа: бүхы талмай дээгүүр бата, тодо алхамаар дабшан гараба.

Соведүүдэй орониие хамгаалан жагсагша манай армиин мүнөөнэй сэрэгшэд—мүнөө сагай техникэ түгэс бүрин шудалһан, бата суртал бодолтой, хамгаалдаг хэрэгэйнгээ үнэн зүб байһанда этигэдэг хүнүүд болоно. Бухэроссиин Соведүүдэй IX съездын делегадуудта хандан, В. И. Ленинэй хэлэһэн: «...манай ороной, манай Улаан Армиин хамгаалхы хүсэ шадалые нюдэнэй сэсэгы мэтээр гамнан сахиты...» гэһэн захяае дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн нарин нашинаар бэелүүлнэ.

Коммунис парти, Советскэ правительство СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бэхижүүлхын тула саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргадаг байна. Манай арми эзэрхэг түримхэй ямаршье дайсанда шанга харюу үгэхын тула шухала бүхы юумэтэй болонхой. Энээниие һайндэрэй парадай хоёрдохи хубинь эли тодоор гэршэлбэ.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй ямаршье хубида байһан эзэрхэг түримхэй дайсанай объектнүүдтэ ядерна һомонуудые абаашажа хаяха шадалтай стратегическэ ракетэнүүд парадай һүүлшын жагсаалые түгэсхөө.

...Бүгэдөөрэн соносыт, бүгэдөөрэн соносыт! гэһэн фанфарнуудай абяан дахинаа зэдэлбэ. Улаан талмайн тэг дунда—гартаа улаан тугуудые бариһан хүбүүд, басагад орожо ерэнэ. Эдэнэр улаан дүлэ бадарһан угаа ехэ түүдэгэй түхэлтэйгөөр дүхэриглэн хумирба. Эндэһээ томо гэгшын бүмбэгэ удааханаар дэглэн гараад, улам өөдөө дабшана. Тиигэһээр огторгойн орьёлдо Ленинэй портредтэй Улаан туг намилзан далбаба. Талмай дээрэхи дүхэригһөө зүг зүбхис бүхэн тээшээ ошон элшэнүүд сасаран, бүхы дэлхэйе түхээн мандаһан Октябриин гэрэл туяагай һүлдэ тэмдэг болон үзэгдэнэ.

Хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ һанагдадаг «Зоримгойгоор дабшаял, нүхэд!» гэжэ революционно дуун, «Коммунис бригадануудай марш» дуулагдан зэдэлнэ. «Алдаршыш, манай сүлөөтэ Эсэгэ орон», «Октябрь — хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи шэнэ үе саг», «КПСС—манай үе сагай оюун бодол, нэрэ түрэ, үнэн сэдьхэл» гэһэн транспарантнуудтай машинанууд дабшана.

...Хүсэд сёёрооогүй байтар, бүхы талмай нэхэлһын цеп болошоходол гэбэ. Улаан спецовконуудтай басагад ягаан, сагаан лентэнүүдые баринхай дабшана. Шэн зоригто ажалай тэмсэлэй бэрэлтэ жэшээ харууһан эдэнэй дабшалга жабхалан һайхан байба.

«Баатар-хото Москва» гэһэн транспаранттай машина Историческа музей тээһээ талмай дээрэ гаража ерээд, ажалша ниислэлэй һайндэрэй марш энээгээр эхилбэ. Баяртай хүхюун зоной урасхаал Улаан талмай дээгүүр дүүрэн эбхэрнэ.

Демонстрантнууд Марксын, Энгельсын, Ленинэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүдые баринхай ябана. Партиин Центральна Комитедэй Уряануудтай улаан бүдүүд далай мэтээр долгисон намилзана. Совет арадай, интернационалист-арадай дура хүсэл: марксизмын-ленинизмые үндэһэ болгон бэримталдаг бүхы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэл ба эмхидэлые улам батадхаха, социализмын дайсадай хорото аашанууд тушаа ходо һэримжэтэй байха гэһэн дура хүсэл тэдэ уряанууд дотор элирхэйлэгдэнхэй. Американска эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоһон эрэлхэг зоригто вьетнам арадай баатар габьята тэмсэлые совет хүнүүд нэгэ һаналтайгаар дэмжэнэ, араб оронуудай арадуудтай һаналаа нэгэдэн талархана. Хархис ябуулгада, дайнда эсэргүүсэн, хүн түрэлтэнэй арюун тунгалаг хүсэл бологшо коммунизмые замби түби дээрэ мандуулхын түлөө тэмсэгшэ бүхы антиимпериалис, эб найрамдалта хүсэчүүдые нэгэдхэн жагсааха тухай уряа дуулдана. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй документнүүдые бүхы совет арад нэгэн һаналтайгаар һайшаагаа. Энэ зүблөөн империализмда, тэрэнэй эзэрхэг түримхэй түсэбүүдтэ эсэргүүсэн, арадуудые экономическа, политическэ талаарнь боолшолгодо эсэргүүсэн тэмсэгшэ бүхы революционно, демократическа хүсэнүүдэй эмхидэл болон нэгэдэлдэ шухала шэнэ арга хангаа.

Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ унинэй алдаршаһан электромеханическа заводой коллектив Москворецкэ районой жагсаалые нээбэ. Тус заводой хүдэлмэришэд Октябрьһаа Октябрь хүрэтэр шэнэ амжалтануудые туйлаа. Эдэнэр Ильичэй нагэтэ захиһанай ёһоор, «Ооһэдынгөө революционно хүдэлмэри ухаалан бүтээнэ».

Ленин Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ Россиин хүсэн түгэлдэр индустриальна ургалта тухай боломжолдог байһан юм. Научно-техническэ дэбжэлтэ хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури хурдан түргэн байгуулхын тула манай партиин баримталан бэелүүлдэг ажахын политикын гол шэглэл болонхой. Үе сагай эрилтэ иимэ байна. Хэдэ мянган предприятинууд үйлэдбэреэ үргэн ехээр оньһожоруулхын, автомадаар зэбсэглэхын түлөө, ажалаа эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэхын түлөө тэмсэнэ.

Лихачевой нэрэмжэтэ московско автомобильна завод энэ хүдэлөөнэй залуурша болонхой. Энээнэй дүй дүршэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшаагаа һэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ 20 гаран комплексно оньһожоруулагдамал участогууд, корпуснууд ба цехүүд эндэ эмхидхэгдээ. «ЗИЛ: хараа шугам—техническэ дэбжэлтэ» гэһэн уряатайгаар тус коллектив һайндэрэй жагсаалда гараба.

Москва—ороной предприятинуудта дэмжэгдэһэн олон тоото гайхамшаг үүсхэлнүүдэй эхэ орон. Фрунзын нэрэмжэтэ пумаажан бүдэй фабрикын коллектив талмай дээрэ гараба. Алмагдаһан түүхэй эд ба материалаа хэрэглэн, 1970 оной апрелиин 22-то, түрүүшын коммунис субботнигой ойн урда тээхэнэ хүдэлмэрилхэ, олоһон мүнгэеэ түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулха үүсхэл гаргаһан ткачиха Мария Иванникова эндэ дабшалсана. Үүсхэлшын жэшээе халан абагшад хэдэн миллион болонхой! Энэнь совет хүдэлмэришэнэй коммунис мэдэрэлэй гэршэ жэшээ болоно.

Совет эрдэм наука—оронэй техническэ дэбжэлтые хүгжөөгшэ хүсэн мүн. Эрдэм, техникын талаар СССР-эй гүрэнэй шангуудые олгоһон ушар юу харуулнаб гэхэлэ, совет эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, үйлэдбэридэ үүсхэл гар агшад научно-техническэ дэбжэлтын тон шухала асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ байна.

Эсэгэ ороной эрдэм наукын, бүхы арадай шэн зоригто ажалай ашаар Соведүүдэй орон замбуулин шэнжэлгын эхи табиһан алдар солодо хүртэнхэй. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын летчик-космонавт Ю. А. Гагаринай нэрые ниислэл хотын шэнэ районуудай нэгэн абаа.

Совет дээдэ һургуулинуудта бүхы түбинүүдһээ ерэһэн студентнэр һурадаг. МГУ-гай колоннодо Европын, Азиин, Африкын, Латиин Америкын залуушуулай түлөөлэгшэд дабшалсаба. Ленинскэ хаданудта совет ханинартаяа хамта гадаадын хоёр мянган студентнэр һурана. Интернациональна гаһар булэ!

Хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаае бэхижүүлэгты, нюдэнэй сэсэгы мэтэ нарин нангинаар сахигты гэжэ агуу ехэ Ленин захиһан юм. Коммунис партиин хүтэлбэреэр энэ холбоо барисаан түгэлдэр хүсэн болонхой. Колхозникуудай бүхэсоюзна гурбадугаар съездтэ бэлэдхэл социалис ажахын туйлалтануудай ехэ харалга болон дэлгэрбэ.

...Ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй һайндэрэй жагсаал үшөөл удаан үргэлжэлөө. Эдэнэр Коммунис партиин хүтэлбэри доро коммунизмын шэнэ илалтанууд тээшэ дабшахаар хэлбэришэгүй бэлэн байһанаа элирхэйлэн харуулаа.

(ТАСС).

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА— ХҮХЮУ ДУУНУУД

Үргэн Буряад оронойимнай хүдөө нютагууд, хото, городуудай ажалшад Эхэ оронойнгоо мүндэлһөөр 52 жэлэй ойн баярай заншалта һайндэрэй зугаа наада хаа хаанагүй дэлгэжэ, тэмдэглэбэ. Энеэдэ зугаа элбэгтэй, хүхюун найр наадан, олон тоото ажалшадай жагсаал болоо. Манай корреспондент республикын хото болон хүдөө тосхонуудта хонходожо, иимэ мэдээсэлнүүдые абаба.

Яруна. «Улаан туяа» газетын редактор М. Н. ЯКОВЛЕВ:

— Ан гүрөөлөөр баян, нуур сөөрэмүүдээр олон гэлсүүлжэ суурхаһан манай Яруна нютагай ажалшад һайндэрөө ажалай ехэ бэлэгүүдтэйгээр угтаба. Һайндэрэй үедэ ажахы, предприяти бүхэн туйлаһан амжалтынгаа дүн гаргажа, түрүүшүүлдээ Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан, мүн Захааминай аймагай Баян-Голой совхозой малшад, мэргэжэлтэдэй үүсхэлые дэмжэһэн Нарһата, Яруна, Исэнгын совхозуудай хүдэлмэришэд хэзээ хэзээнэйхиһээ ульгам бэрхээр ажаллажа, гүрэндэ мяха тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Предприятинуудай дундаһаа Озерныя геологуудай экспедициин габшагай ажалые тэмдэглэлтэй. Тус коллектив байгаалиин баян хэбтэшэ—полиметаллай баялигые байгша оной ноябриин 7 болотор шэнжэлжэ дүүргэхэбди гэһэн уялга апрель һарада абаһан юм. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн. Буряадай геологическа управлениин дамжуулгын Улаан туг Октябриин һайндэрэй үдэшэ түрүүшүүлдэ барюулагдаба.

Гусиноозерск. КПСС-эй райкомой секретарь К. Д. ЛУБСАНДОРЖИЕВ:

— Эртэ үглөөнһөө эхилээд, хотын үйлсэ, талмайнуудаар согтой хүхюун зугаа наадан, дуу хатар зэдэлжэ, һайндэрөө эхилһэн байнабди. Ажалшадай һайндэрэй жагсаалые хотын нэгэдэхи дунда һургуулиин һурагшад толгойлонхой. «Ура!» хашхаралдаһаар трибуны урдуур үнгэрнэ. Эдэнэрэй удаа профессионально-техническэ № 2—3-дахи училищинуудай һурагшад, һайндэрэй уряа лозунг, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн плакат, транспарантнуудые бариһан үйлэдбэриин түрүүшүүл үнгэрһэн байна. Ирагуу хүгжэмэй аялга доро алхамуудаа жэгдэлэн татаһан түрүүшүүлэй дунда республика дотороо хоёрдохи һуури эзэлһэн, арад зоной эрилтэ хангадаг комбинадай коллектив, барилгашад, оёдолшод гарана.

Бэшүүр. КПСС-эй райкомой дежурна ЛИСИНА:

— «Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ой» гэһэн элидхэл КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. А. Калашников хэһэн байна. Удаань аймагай соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэйхидэй бэлдэһэн һайндэрэй концерт эндэ сугларагшадта харуулагдаа. Аймагай ажахынуудай дундаһаа «Победа» колхоз гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, аймаг дотороо түрүү һуури эзэлбэ. Мүн арад зоной эрилтэ хангадаг комбинадай, оёдолой фабрикын, хэлхээ холбооной, райпотребсоюзай коллективүүд һайн амжалта туйлажа гараа. Аймагай колхоз, совхоз бүхэндэ һайндэрэй суглаан боложо, түрүүшүүлдэ үнэтэ бэлэг, шангууд барюулагдаа.

Баргажан. КПСС-эй райкомой секретариин туһалагша Б. Б. БУДАЕВ:

—Манай аймагай ажалшад бүхы дэлхэйн арадуудай һайндэр болоһон Октябриин баяр баясхаланта үдэрнүүдые клубуудта сугларжа үнгэргөө. КПСС-эй райкомой, бюрогой гэшүүд һайндэрэй суглаа үнгэргэхөөр аймагайнгаа колхоз, совхозуудта гараһан байна. Баргажан тосхоной ажалшад соёлойнгоо байшанда сугларжа, КПСС-эй райкомой секретарь В. Г. Настобурскиин «Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ой» гэһэн элидхэл шагнаһан, уран һайханай бүлгэмэйхидэй бэлдэһэн концерт хараһан байна. Ажахынуудай дундаһаа Баргажанай совхозойхид һайн амжалтатай. Эдэнэр гүрэндэ мяха, һү тушааха октябрь һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн. Мүн Байгал далай дээрэ загаһа агнадаг колхозуудай дундаһаа «Байкалец» колхоз эрхим амжалта туйлаба. Тус колхозойхид загаһа барижа, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ даабариие хэдэн һараар урид дүүргэһэн тухайгаа һайндэрэй урда тээ мэдээсээ һэн.

Закаменск. Горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Н. САДОВСКАЯ:

—Манай городой ажалшадай һайндэрэй жагсаалые һурагшад нээбэ. Алдарта Октябриин һайндэрэй социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, Первомайска, Холтосооной руднигай хүдэлмэришэд демонстрациин колонные толгойлжо, трибуныи урдуур «Ура-а!» хашхаралдаһаар үнгэрбэ. Һайндэрэй жагсаалда хабаадалсаһан предприяти бүхэн абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин хүндэлэлдэ абаһан аялгануудаа сүм дүүргэгшэдтэ үнэтэ бэлэг, шангууд барюулагдаа, зугаа наадан болоо.

Республикын ниислэлэй ажалшад һайндэрэй жагсаалда.

МОСКВАГАЙ УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ 1969 ОНОЙ ...РИИН 7-до БОЛЬОН СЭРЭГЭЙ ПАРАД ДЭЭРЭ СССР-эй ОБОРОНЫН МИИСТР НҮХЭР А. А. ГРЕЧКЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд!
...й ажалшад!
... харнин айлшад!

... һайндэртэй — Агуу ехэ Ок... революциин табин хоёр жэ...дүүлан, таанадые Советскэ ... партиин Центральна Коми... правительствын зүгһөө, тэ...р амаршалан мэдэшэлнэб.

... съездын түүхэтэ шиидхэбэ...ын, табан жэлэй түсэбые ... дүүргэхын түлөө бүгэдэ ... боложо байһан оршон байдал...онэй һайндэр тэмдэглэгдэ-

...ич Ленинэй түрэһөөр 100 ...ойдэ дэлгэрһэн бүгэдэ ара... үедэ экономико хүгжөөлгөөр ...туйлагдаа. Совет хүнүүдэй ... материальна ба оюун бо...нүүд бүри хүсэд һайнаар ... социалис Эхэ орон улам бү... гоё һайхан болоно.

...гурбан онгосын һаяхан бүлэ...замбуулин юртэмсые шэнжэ...манай арадай туйлаһан элитэ ... наука, техникын угаа ехээр ... эли тодо гэршэ болоно. ...удай ажалшад социализм байгуа саашанхи амжалтануудые туйлаа. Салис гүрэнүүдэй нэгэдэл шууд сэхээр бэхинэ. Варшавска договорой организаци улам ...куулан һайжаруулагдана. Һаяхан боложо ...һэн Совет-чехословак хэлсээнүүд хадаа ...й оронуудай, бүхы социалис хани нэгэдэ... улам нягта жагсаалтай боложо байһанай ...э нэгэ гэршэнь болоно.

...италай оронуудтахи ангиин байлдаанууд ...рэхэ тудам улам шанга болоно. Империалда эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даан...байдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө ...Ан, Африкын ба Латиин Америкын ажал...й хүдэлөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ. ...амда Америкын Холбоото Штадуудай ...хы этэгээдүүдэй хэжэ байдаг эзэрхэг ...хэй ябуулгын урагшагүйдэхэ байһаниинь ... бүхы дэлхэй дээрэ элеэр харагдана. Из...раин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшо...дые усадхахын түлөө араб арадуудай ...л шууд түргэнөөр ургана.

...ериализм оршон байлгаяа һунаахын тулада эрхэ байдалда угаа ехэ оролдолгоые гаргана. Социалис хани нэгэдэлэй оронуй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ...гжэлтые ямаршье аргаар һаань һаатуулхы болдоно.

...мунис парти ба Советскэ правительство хадаа манай арадай дура хүсэлые мэдүүлэн, бүхы дэлхэйн ажалшадай шухала аша туһые харалсан, империализмын эзэрхэг түримхэй түсэбүүдые таһалдуулхын түлөө, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын түлөө, Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха эмхи байгуулхын түлөө шууд сэхээр, эбсэшэгүйгөөр тэмсэнэ.

Тиихэтэй хамта манай Эхэ ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал шангадхаха тухай һуларшагүй оролдолго гаргагдана. Октябриин Агуу ехэ туйлалтануудые, эб найрамдалай ба социализмын хэрэгые манай алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүд найдамтайгаар сахин хамгаална. Тэдэнэр эрхим һайн дайшалхы техникээр ба буу зэбсэгээр хангагданхай. Эхэ орондоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ байдаг арми ба флодой сэрэгшэд мүнөө үе сагай эрилтэдэ тааруугаар һурган бэлдэгдэнхэй, Коммунис партиин ба Советскэ правительствын табиһан ямаршье зорилгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ шадабаритай.

Агуу ехэ Октябриин социалис революциин табин хоёр жэлэй ой мандаха болтогой!

Баатарлиг совет арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунис партида, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедтэ алдар соло!

Ура!

КРЕМЛЬДЭХИ СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СОО ҺАЙНДЭРЭЙ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Агуухэ Октябрийн Социалис Революциин 52 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо ноябриин 7-до уулзалга эмхидхэв.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, гэшүүдтэ кандидадууд, КПСС-эй Түбэй шалгалтын комиссиин гэшүүд, партиин ветеранууд, СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, СССР-эй болон РСФСР-эй министрнүүд, СССР-эй ба РСФСР-эй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, сэрэгэй элитэ начальнигууд, түбэй албан зургаанууд болон эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, лётчик-космонавтнар эрдэм наука болон соёл культурын ажал ябуулагшад, олониитын түлөөлэгшэд, Москвагай предприятинуудай түрүүшүүл, сэрэгэй парадта хабаадагшад уулзалгада байлсаа.

Хариин оронуудһаа ерэһэн айлшад мүн лэ эндэ байлсаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, совет болон хариин журналистнууд байлсаба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев суглараагшадта хандажа, амаршалгын үгэ хэлээ. Тиихэдээ:

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Хариин оронуудһаа ерэһэн хүндэтэ айлшад, дипломатическа корпусой гэшүүд!

Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Союзай правительствын үмэнэһөө энэ баяр ёһололой уулзалга дээрэ таанадые үнэн зүрхэнһөө амаршалхыемни. Улаан талмай дээрэ һаяхан болоод дүүрэһэн Москвагай ажалшадай демонстраци ба парадта хабаадагшадые Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдые, манай партиин болон гүрэнэй, эрдэм наукын, соёл культурын элитэ ажал ябуулагшадые, манай алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй онэун бэлигтэ түлөөлэгшэдые амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Мүнөөдэр—манай социалис гүрэнэй тогтоогдон байгуулагдаһан ойн үдэр. Энэ үдэр өөһэдынгөө ажалаар, эрэлхэг зоригоор манай оронине тогтооп байгуулһан хүнүүдтэ, Октябриин түүхэтэ баатарнуудта, агуухэ Ленинэй партиин хүтэлбэри доро ябажа, дарлагшадта, мүлжэгшэдтэ эсэргүү эрид шууд тэмсэн, манай арадта эрхэ сүлөө, зол жаргал олгоһон хүнүүдтэ һанал бодолнай ходо-доо хандуулагдадаг юм.

Совет залуу республикые ангиин дайсадһаа, хариин интервентнүүдэй добтолгоһоо хамгаалһан мүхэшэгүй революционно зоригтой, жэшээлэшэгүй эрэлхэг хүнүүдые энэ үдэр һанан дурданабди.

Партиин хараалһан программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэн, бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа, хүсэ шадалаа гамнангүй, эрэлхэг зоримгойгоор дабшан, оюун бэлигээ гаргажа ажаллаһан олон миллион совет хүнүүд тухай—манай орон дотор социалис общество, эрхэ сүлөөтэ, тэгшэ эрхэтэ ажалшадай общество, түрүү техникэ, экономико, культурые хүдэһэн болгодог общество байгуулһан олон миллион совет хүнүүд тухай энэ үдэр дахин дахин һанана, дурданабди.

Эхэ ороноо баатарлигаар хамгаалжа, фашис зэрлиг түримхэйшүүлэй урдаһаа эрэлхэг зоригтойгоор жагсан бодоһон хатуу шэрүүн байлдаануудай үедэ Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал хамгаалһан, бусад олон оронуудай арадуудые фашис мүлжэлгэ, дарлалгаһаа зайсуулһан хүнүүдые үнэн сэдьхэлэй баяр баясхалантайгаар дахинаа дурданабди.

Манай Эхэ ороной заха хизааргүй ехэ газар дайда дээрэ бүхы совет арадай эб эетэй, зохёон байгуулхы ажалай оршон байдалда мүнөөдэр, нүхэдүүд, Агуухэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ойе угтажа байнабди. Эдэ амжалтанууд манай агуухэ ороной баян дэлгэр, олон шэнжэ түхэлтэй ажабайдалдал адли баян, олон янза түхэлтэй. Эдэнь шэнэ заводууд фабриканууд, электростанцинуудай барилга түгэсхэхэ хэрэгтэ, манай хүдөө ажахын шэнэ туйлалтануудта, замбуулиниие шэнжэлгын шэнэ алхамуудта, эрдэм наукын элдэб һалбаринуудаар шэнэ юумэ тодорхойлолгодо, искусствын уран бэлигтэй зохёол бүтээлнүүдтэ харагдана. Эдэ бүгэдэ манай оронине улам баян, бүри хүсэтэй болгоно совет арадай ажабайдалые улам баялиг, һонирхолтой һаруул һайхан болгоно. Эдэ бүхы амжалтануудые совет хүнүүд, манай үеын хүнүүд—манай социалис обществын эдэбхитэй ушар ёһо мэдэдэг эрхэтэд, Октябриин зааһан замаар урагшаа зориг түгэс дабшагшад, коммунизм байгуулагшад туйлана.

Нүхэр Л. И. Брежнев заводууд, фабриканууд, шахтанууд болон шэнэ барилганууд дээрэ ажалладаг олон миллион эрхим ажалшадай, социалис голи дээрэ ажаллагшадай түлөө, совет интеллигенциин түлөө, Эхэ ороноо эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалагшад—манай алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түлөө, бүхы совет хүнүүдэй түлөө хундага үргэхые дурадхаба.

Һүүлээрнь Л. И. Брежнев агуухэ совет арадай түлөө, тэрэнэй эрэлхэг зоригтой, ажалда дуратай байһанайнь түлөө, Ленинэй хэрэгтэ, коммунизмын хэрэгтэ заха хизааргүй этигэдэг байһанайнь түлөө.

совет арадай пайдамтай манлай—манай ленинскэ Коммунис партиин түлөө.

манай аха дүүнэрэй, хани нүхэдэй, манай тала баригшадай түлөө, социалис гүрэнүүдэй түлөө, империалистнуудай зэрлиг түримхэй политикада эсэргүү, эрхэ сүлөө ба дэбжэлтын сарюун һайхан хэрэгэй илан мандахын түлөө, ажалшадые мүлжэхэ ба дарлаха ябадалда эсэргүүсэн, бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ тэмсэгшэдэй түлөө, газар дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түлөө юрөөлэй үгэнүүдые соносхобо.

Уулзалга аха дүүгэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

УКРАИНЫН ТАРЯАШАДАЙ ЕХЭ АМЖАЛТА

Республикын колхоз болон совхозууд гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Украиныг ССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиина эмхинүүдэй хүтэлбэри доро, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, ороһото ургамалнуудай баян ургаса хуряажа, таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргөөд, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Байгша оной ноябриин 5-най үдэр 12 миллион тонно (735 миллион пүүд) ороһон, тэрэ тоодо 7.2 миллион тонно шэниисэ гүрэнэй амбаарта оруулагдаа. Эдеэ хоолой, хүрпэгэй, малай тэжээл болохо ургамалнуудые худалдаха түсэбүүд ниилээд үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Промышленна предприятинуудай, транспортна эмхинүүдэй, республикын эмхи зургаанууд болон һургуулинуудай коллективүүд хүдөө ажахын продуктнуудые хуряаха ба бэлдэхэ хэрэгтэнь колхоз болон совхозуудта ниилээд ехэ туһа хүргөө.

Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдалга үргэлжэлһөөр.

Республикын нииислэлэй ажалшад һайндэрэй жагсаалда.

НФО-гой, УРДА ВЬЕТНАМАЙ РЕСПУБЛИКЫН ВРП-гэй ДЕЛЕГАЦИТАЙ ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА КПСС-эй ЦК-да БОЛОБО

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын, Урда Вьетнамай Республикын Революционно Саг зуурын правительствын делегацитай уулзалга ноябриин 7-до КПСС-эй ЦК-да болоо. Совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, Вьетнамай талаһаа—Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно Саг зуурын правительствын Консультативна соведэй Түрүүлэгшэ д-р. Нгуен Хыу Тхо, Революционно Саг зуурын правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Доа, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай секретариадай гэшүүн Хо Суан Сон, Национальна фронтын ЦК-гай гэшүүн, революционно Саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Ле Куанг Чань, Национальна фронтын ЦК-гай гэшүүн, Ле Ван Тхинь, СССР-тэ байдаг Урда Вьетнамай Республикын элшэн сайд Данг Куанг Минь уулзалгада хабаадалсаа.

Республикын нииислэлэй аж алшад һайндэрэй жагсаалда.

Политическэ агитаци

ПОЛИТИНФОРМАТОР ЦЕХТЭ ЕРЭ[...]

Үдын забһарлалгын үедэ хөөрэлдөөн болобо. Эгээл зохид үе. Заводойнгоо столоводо түргэнөөр хоол бариһанай һүүлээр ушөө 40-өөд минута үлэбэ. Хүдэлмэришэд энэ сагаа элдэбээр һалгадаг байһан: зариманиинь улаан буланда ошожо, газетэнүүдые уншаха, нүгөөдүүлынь домино сохихо, бэшэниинь завод соогуураа иишэ тиишээ миин лэ ябасагаажа, сагаа һалгаха.

Энэ сагые аша туһатайгаар хэрэглэхэ гэһэн һанамжа хүдэлмэришэдһөө ороо бэлэй.

Үдын забһарлалгын сүлөөтэй сагые политическэ мэдээсэл хэжэ хэрэглэхэ гэлсэгдээ һэн. Иигэжэ политинформаторнууд үдын забһарлалгын үедэ цехүүдтэ ерэжэ хөөрэлдөө хэдэг болобо. Улаан-Үдын мяха консервын комбинадай колбасна цехэй политинформатор Тамара Васильевна Казакова В. И. Ленинэй эдир залуу наһан тухайда хөөрэжэ үгэбэ. Энэ ехэ ойн ойртохо бүри революциин вождь, манай партиие байгуулагша В. И. Ленинэй ажал ябуулгаар, ажал хэрэгээр хүнүүд улам улам ехээр һонирходог болонхой. Ушар иимэһээ ленинскэ темэ политическэ мэдээсэлэй гол шухалань болоо. Агуу багша тухай хөөрэхэһөө гадна, ленинскэ үзэл бодолой бодотоор бэелһэн, Коммунис партиин ударидалгаар совет арадай туйлаһан илалта тухай хөөрэлдөөнүүд хэгдэнэ. Заводой улаан булан соо эдэ бүгэдэнтэй танилсажа болоно. «Ленин, техническэ хүгжэлтэ», «Совет Буряадай промышленность, соёл гэгээрэлэй хүгжэлтэ» гэхэ мэтэ олон темэнүүдээр хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ.

Хөөрэлдөө үнгэргэхэеэ бэлдэжэ байхадаа Т. В. Казакова политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ ерэжэ, юу хээ харадаг байна. Хэрэгтэй номуудаа, зураглан харуулһан зүйлнүүдые олоо, түсэб табяа. Иигэжэ бэлдэһэнэй һүүлээр хэһэн хөөрэлдөөниинь һонирхолтой байба. Ярианайнь һүүлээр хүнүүд асуудалнуудые һураа. Эдэнь ямарнууд байгааб? Орон дотор, хилын саана болоһон зүйлнүүдые ленинскэ ойдо зорюулжа абаһан социалис уялганууд хэр зэргэ дүүргэгдэнэб гэжэ хүнүүд һонирходог байна. Хилын саанахи байдалһаа Сомалиин республикада юун болоноб, Германиин Федеративна республикадахи һунгалтанууд тухай, Пекиндэ боложо байгаа правительственна делегацинуудай хэлсээн ямар ябажа байнаб гэхэ зэргын асуудалнууд табигдадаг байба.

Политинформатор Т. В. Казакова бүхы асуудалнуудта бүрин түгэс харюу үгэбэ. Эдэ бүгэдэндэ тоб байса харюу үгэхын тулада энэ политинформатор дэлхэйн һониинуудые сёрхоор адаглажа байдаг. Хүнүүдтэй хөөрэлдөө хэхынгээ урда тээ һайса бэлдэдэг гуримтай.

Политинформатор гээшэ харюусалгатай, хүндэтэйшье даалгабари мүн. Тиимэ хадань заводой партийна бюро энэ тушаалда табихын тулада хүн бүхэниие хаража үзэдэг. Мэргэжэл һайнтай хүнүүдые: Т. В. Казакова, Н. В. Минина, Г. М. Иванов болон бусадые энэ хүдэлмэридэ хабаадуулаа. Ажалдаашье эдэнэр эрхим гэжэ алдартай. Энэнь тон һайн. Юуб гхэдэ, олоной дунда хүндэгүй хүнүүд хэдышье эрдэмтэй һаа, политинформатораар хүдэлжэ шадахагүй. Иимэ хүнэй хөөрөө хүн зон шагнахашьегүй байна.

Шадабаритай, эрдэм бэлэдхэлтэй хүнүүдые энэ тушаалда олохынь олоод, тэдэнэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туһалха, ажалыень шэглүүлхэ, тэрэниинь хинаха, шалгаха хэрэгтэй. Г. Я. Макальский заводойнгоо политинформаторнуудай хүдэлмэри ударидадаг юм. Инженер эрдэмтэй энэ хүн политическэ һуралсалда пропагандистаар хүдэлдэг. Ехэ юумэ мэдэдэг хүн. Политинформаторнууд энэ хүндэ ерэжэ, зүбшэл, туһаламжа абадаг юм.

Политинформаторнуудай дурадхалаар заводой улаан булан шэнээр түхеэрэгдээ. «Ильичэй захяагаар» гэһэн стенд эндэнь бии болонхой, социалис уялгануудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухайда эндэһээ мэдэжэ болоно. Политинформаторнуудай хүдэлмэриин түсэб эндэ бии. Иигэжэ улаан булан политическэ хүдэлмэриин гуламта болонхой.

Политинформаторнуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ тухайда олон ондоо һанамжанууд байдаг һэн. Түрүүн эдэниие бии болгожо байха үедэ элдэбын секцинүүдые байгуулха гээд хүнүүд һанамжалдаг бэлэй. Энээнэйнь ёһоор политинформатор бүхэн ямар нэгэн һалбаряар уласхоорондын, экономикын, дотоодын байдалай асуудалнуудаар мэргэжэнхэй байдаг. Ямар нэгэн асуудалаар лекци бэлдээд, политинформатор оло дахин хөөрэлдөө үнгэргэхэ аргатай. Нүгөө талаһаа тиигэжэ мэргэжэһэн политинформатор танигдаагүй коллективтэ хөөрэлдөө хэхэ баатай болоно, тиин тэндэхи байдал мэдэхэгүй, хүн зониинь танихагүй байна. Тиимэ дээрэһээ хөөрэлдөөгөө тэндэхи байдалтайнь холбохо аргагүйдэнэ. Ушар иимэ дээрэһээ заводой партийна бюро иимэ гуримһаа арсаһан байна. Мүнөө коллектив соогоо хүдэлдэг хүн политическэ мэдээсэл хэдэг даалгабаритай болоо. Иигэжэ политинформаторнуудые түс түс участогта табихада дээрэ гэжэ һанагдана. Юундэб гэхэдэ, тэрэ хүн коллективэйнгээ ажал хэрэг табан хурган мэтээр мэдэжэ байха, хүн бүхэниие мүн лэ һайса таниха байна бшуу. Тиимэ болоһонһоо хойшо политинформатор хүнүүдэйнгээ эрилтын ёһоор хөөрэлдөөгөө эмхидхэхэ аргатай ха юм. Участок участогуудта политинформаторнуудые табихада һурагтүй дээрэ гэжэ тү[...]

рүүшын алхам харуу[...]

Колбасна заводой [...] маторнуудай хэжэ [...] тическэ хүдэлмэри [...] гүй. Энээниинь ашы [...] рэһээ харуулна. Мос[...] фабрикын нэхэгшэ [...] ковагай гаргаһан [...] басна заводой кол[...] нат соогоо түрг[...] 1970 оной апре[...] 23-да арьбалһан ма[...] дэлхэ уялга абаа. [...] жасада 200 гаран [...] оруулагданхай. Бон[...] дой, кулинарна цех[...] шье участогуудай [...] эдээнэй жэшээгэ[...] алмалтын түлөө то[...] ба.

Үйлэдбэриин тех[...] жуулан һайжаруул[...] колбасануудай шан[...] байна. Нёдондоной [...] тэй сасуулхада, энэ[...] центээр ехэ болон[...] хэлэхэдэ, түсэбөөр х[...] да орходоо эрхи[...] баса 200 тонно [...] даа. Энээнэй ашар[...] түхэригэй нөөсэ х[...]

Байгша оной гүр[...] тал соо түсэбһөө га[...] но колбаса үйлэдб[...] нинэй ордентэ Н. [...] ударидадаг, мяха н[...] да завод соогоо э[...] Дүрбэн жэлэйнгэ [...] гэһэн тухайда түс[...] рүүлэн элидхэв һэн [...] кинай бригада ажа[...] дэршэлүүлгээр та[...] һүүлшын жэлэй да[...] жэ эхилэв. Т. [...] С. В. Носов, Г. В. [...] болон бусад түрүү[...] жэлэйнгээ даабари [...]

...Колбасна заво[...] ришэлэй ажалай [...] янзын колбаса гар[...] байна. Үдын хоол [...] Политинформатор һ[...] нэ...

Г. [...]

АРАД ЗОНДОО АЛБА ХЭНЭБДИ

Агуухэ Октябриин социалис революци илажа, хүдэлмэришэн, таряашадай өөһэдын засаг тоттооһоной удаа гурба хоноод байхада, ноябриин 10-да совет милици байгуулагдаһан түүхэтэй. Энэ үдэрые милициин һайндэр гэжэ алдаршуулан, ороноймнай арад зон жэл бүри баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэдэг һайн һайхан заншалтай.

Граждан дайнай үедэхи баатаршалганууд, кулагуудай балмад ябадалые даралга, хонжоо наймаашадтай, хулгайшадтай. хуурмаг мүнгэ хэгшэдтэй хатуу шанга тэмсэл—совет милициин түрүүшын алхамууд. Арадай ажахые индустриальна болгохо, таряашадые хамтын ажалда оруулха үндэһэн хүгжэлтын үе сагта совет милици горитой хубита оруулалсаһан. Тэрэнэйнь гол аша үрэ — заһаршагүй гэмтэ ябадалтаниие узууранрнь усадхаа. Ниитын ажабайдалай гурим заншам хүндэлэлгөөр эрхэтэн зониие хүмүүжүүлээ, гэмтэ ябадалые уридшалан сараха талаар баян дүй дүршэлтэй болоо.

Хэдэн мянган миллионернүүд дайнай үедэ фронт ошожо, партизануудай отрядта хамжажа, гайхамшагта эрэлхэг зориг харуулаа. Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын зургаануудай 270 мянган хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден ба медальнуудаар шагнагданхай, олон хүн Советскэ Союзай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Октябриин революцяар мүндэлһэн граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудай дүлэн соогуур хатуужаһан совет милици арад зондоо үнэн сэхээр алба хэжэ, үүсхэлтэ хэрэгээ дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ улам, улам арьбадхаа, саашадаа бүри һайнаар амжалта туйлахын түлөө тэмсэнэ. Эрэлхэг зориг, баатаршалга, арад зоной аша туһын түлөө тэмсэхээр хододоо бэлэн байлга—совет милициин хүдэлмэрилэгшэдэй шэнжэ шанарынь мүн.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1968 оной ноябриин 19-дэ совет милициин хүдэлмэри һайжаруулха тухай абаһан тогтоолые дүүргэлтэ болгохын тулада Буряадай дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд бүхы шадалаараа тэмсэнэд. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абтаһан социалис уялганууд таһаг, подразделени бүхэндэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. Милициин хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл оролдолгоор республика дотор гэмтэ ушаралнуудые уридшалан зайсуулха ябадал үргэнөөр эрхилэгдэнэ. Энэнэй аша үрэнь—гэмтэ ябадал гаргагшад тоогоороо үсөөн болоо, шэнжэниие хубилаа.

Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй, ниитэ эдэбхитэдэйнь хүсэл оролдолгоор ехэ гэм хэһэн хүнүүдэй тоо нёдондонойхиһоо нилээд ехээр хороо, хуулиин наһа хүрөөгүйшүүлэй дундаһаа гэмнүүлэгшэдэй тоо нилээд үсөөроо. Гэмтэ ябадал гаргаһан ушарнууд яһала горитойгоор, тэрэ тоодо хүндэ гэм хэһэн ушарнууд ехэнхидээ элирүүлэгдэжэ, гэмтэ нюурнуудта хамжээн абтаһан байна. Сэлэнгын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Октябрьска районуудай дотоодын хэрэгүүдэй таһагууд мүн лэ хүдэлмэриин һайн дүнгүүдтэй.

Гэмтэ ябадалһаа хүнүүдые һэргылүүлхэ хулгайшад, мэхэшэдые, журам элдэбээр хазагайрагшадые мүрдэхэ, бариха гэжэ милициин хүдэлмэрилэгшэд ямаршье сагта, элдэб бэрхэшээлнүүдые дабажа, ами наһандаа аюултай ябадалһаашье тунхарингүй, жэшээтэ һайнаар хүдэлдэг. Тэдэнэрэй эрхимүүд Эхэ оронойнгоо хайра хүндэдэ хүртэнхэй гэбэл, Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай уголовно розыскын инспектор, милициин майор Н. А. Пилипов—Ленинэй орденоор, МВД-эйн конвойно взводой отделенчин командир, милициин старшина Н. Д. Кириллов—«Улаан одоной» орденоор, Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай участково инспектор, милициин ахалагша лейтенант Е. Е. Ерофеев, МВД-эйн уголовно розыскын таһагай инспектор, милициин капитан А. А. Савостин, Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай участково инспектор Г. М. Дондуков гэгшэд «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудаар шагнагданхай.

Гэм хэжэрхёод, хулжахаяа һэдэгшэдые саб шүүрэдэг, эндүүрһэн, төөриһэн хүнүүдые зүб харгыда оруулдаг, социалис зөөри, арад зоной амгалан байдал сахин хамгаалдаг алдартайшуулай нэрэ солотон мүн Буряадай МВД-эйн Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэнхэй. Милициин зургаанда бүхы наһаараа хүдэлһэн, хүдэлжэ байһан нүхэдэй нэгэ хэдыень нэрлэбэл, старшина, Д. П. Белозеров, полковник Д. Г. Раднаев, капитан А. Е. Невский, майор Ш. Ц. Цыренов болон бусад 220 хүдэлмэрилэгшэднай «Милициин отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй. Тэдэнэй дунда майор И. П. Свинобой, ахалагша лейтенант С. Г. Горчухин, ахалагша сержант А. А. Гибай, майор А. Е. Соседкин гэхэ мэтэ бии.

Совет милициин хүгжэһэн замда эрхим кадрнуудайнь габьяа сэгнэшэгүй ехэ. Гол хүдэлмэрилэгшэдэйнь диилэнхи олонхинь дээдэ һургуулинуудтай, тусхай дунда эрдэмтэй. Тэдэнэрэй зэргэдэ юристнэр болон инженернүүд, багшанар болон социологууд, физик болон химигүүд хүдэлнэ. Богонёор хэлэхэдэ, элдэб янзын мэргэжэлтэн орон дотороо ниитын гурим сахиха хэрэгтэ өөрынгөө эрдэм шадабари, баян дүй дүрипэл бүрин хандуулна. Кадрнуудаймнай гол түлэбынь коммунистнууд болон комсомолшууд юм.

Арад зонтоёо халуун барисаатай, туһа дэмжэлгэдэнь түшэглэдэг дээрэһээ совет милици хүсэ ехэтэй. Ганса манай республикада 20 мянган элэбхитэдһээ бүридэһэн арадай 868 дружина хүдэлнэ. Улаан-Үдын ЛВРЗ-эйн, Хяагта городой, Сэлэнгын аймагай Ардасаанай леспромхозой түб тосхондохи дружинниигууд милициин ёһотойл дайшалхы туһалагшадынь гэжэ суурхадаг. Госавтоинспекциин хүдэлмэридэ ниитын 650 инспектор хабаадана. Штатнабэшэ участково инспекторнуудай тоо 462 хүрэтэрөө олошороо.

Баргажанай, Бэшүүрэй, Хяагтын, Прибайкалиин, Октябрьскэ болон бусад районуудай партийна болон совет органууд дотоодын хэрэгүүдэй таһагуудай ажал ябуулгада тодорхой туһаламжа ходо үзүүлжэ байдаг. Предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүд эрхим һайн нүхэдөө милициин зургаанда хүдэлхыень зууршалан эльгээнэ. Октябрьска райгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай жолоошон—милиционер, анхан АТХ-8-най жолоошон байһан В. С. Комаров, ЛВРЗ-эйн коллективээр зууршалагдаһан, Железнодорожно райгүйсэдкомой ОВД-эйн участково инпектор Б. Д. Цыдыпов, аэропортын хүдэлмэрилэгшэ байһан, мүнөө Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомой ОВД-эйн участково инспектор В. М. Ихинов болон бусад залуу хүдэлмэрилэгшэд улад зонойнгоо найдабари түгэсөөр харюулхые шармайнад. Тэдэнэрэй олондонь милициин офицерэй нэрэ зэргэ олгогдоо.

Хуулиин наһа гүйсөөгүй аад, гэмтэ ябадал гаргадаг багашуулые зүб харгыда оруулан хүмүүжүүлхын тулада мүн лэ ниитэ зон эдэбхитэйгээр оролдоно. Милициин зургаануудтахи ухибүүдэй 19 комнатоһоо гадуур, 119 штатна бэшэ комнато манда туһална.

Эдэ һайн талын хажуугаар милициин зургаануудай хүдэлмэридэ үшөө шиидхэгдээгүй зүйлнүүд бии. Совет милициин хүдэлмэри эрид һайжаруулха тушаа пар[...] тельствын табиһан эри[...] сэд бэелүүлэгдэнэ гэхэ[...] тэ. Бэлэдхэл, һуража[...] хэ, арад зоной дунда [...] дар нэрые үргэхэ аж[...] нягта барисаа байгуул[...] бүтээхэ юумэмнай заха[...] Нэгэшье гэмтэ ябадал [...] орхихогүй, гэмтэ ябад[...] уридшалан хорихо хү[...] мараар эмхидхэхэ гэ[...] хүдэлмэрилэгшэ бүхэн[...] га. Гүрэнэй засаг[...] байһан тулада милици[...] ник хүн хуули дүрим [...] хидагаараа, албан [...] хээр хандадагаараа [...] руулха, хэзээ бүхы[...] хэшээл дабажа [...] зэргэтэй.

Парти, правител[...] циин хүдэлмэриие [...] ажал ябуулгынь [...] дана, тэндэ хүдэлэ[...] һайжаруулхые орол[...] ной энэ анхарал[...] болгон, Буряадай [...] рилэгшэд партийна [...] дай, үргэн ажалшад[...] гэдэ түшэглэн, урда [...] гонуудаа амжалтатай[...] тулада бүхы хүсэ [...] хэнь лабтай.

Д. ЭР[...]

Буряадай АССР-эй [...] хэрэгүүдэй [...]

СМОНАВТНУУД БОЛОН ЭРДЭМТЭД АСУУДАЛНУУДТА ХАРЮУСАНА

«Союз-7» болон «Со-
замбуулинай онгосо-
роо амжалтатайгаар
н ушарта зорюулаг-
конференци ноябриин
ктова зал соо үн-
мэдээсэгдээ һэн.
тухайгаа хөөрэжэ
һүүлээр космонавт-
эрдэмтэд совет, гадаа-
стнуудай олон асуудал-
уса.

лов журналистнуудай
түрүүлэн харюуса-

Түрүүн ниидэжэ ерэг-
энэ удаа ямар шэнэ
үзэбэт?

түрүүшынхидээ орходоо
руу, бэедээ найдан-
жэшээ дээрэ энээ-
болоно. Январь һа-
онгосоор замбуу-
ерэхэдээ, гурбан
4 килограмм шэг-
байгааб. Мүнөө та-
туршада ниидэжэ,
орходоо нилээд шан-
шье, оройдоо 2,3 ки-
тээ хаяһан байнаб.
орходоо нилээд түб-
гээшэ хаб. Эдээ
һайн байгааб. Тиип
хэрэгнай бүри һай-
бээ гэжэ космонавт

ые Болгарин журна-
һан байгаа. Тиин В.
гөө түгэсхэлдэ бол-
энхэ амгалан, зол
ыень хүсэһэн, мүн
йтуулгын хэрэгтээ
нуудые туйлахыень
хүсэһэн байна.

«Союз-8» онгосо «Со-
онгосоһоо ямар ил-
й, мүн түрүүшын бо-
ниидэлгэнүүдэй урда
зорилго хэһэн байнат?

дахи ниидэлгэдэ би
һэм, харин мүнөө
роо ябаабди. Тиигээд
рэлтэ, мүн дүүргэхэ
тухай хэлэбэл, тэдэ
ехэ илгаатай байгаа.
дэ бэлэдхэхэдээ, һо-
эгээн эхинһээнь
й бэшэ юм. Гэбэшье
бүхэн өөрын онсо
тускай бэлэдхэл хэ-

эдэн онгосонууд нии-
онгосонуудые залган хол-
ха бээз гэжэ баруу-
эрдэмтэ-шэнжэлэгшэд
байна. Энээн тушаа
байнат?

дэлгын зорилгонууд
байгаа. Онгосонуудые
ябуулхын хажуугаар,
онгосын дүүргэхэ ёһо-
туршалганууд хэг-
Түсхайлбал, ехэ шуур-
клон гэхэ мэтэ үзэг-
лан шэнжэлхын ту-
ажуул заатагүй хам-
ёһотой байба. «Со-
онгосонууд хоорондоо
арга боломжотой гэжэ
шье тэдэниие залган
зорилго манай урда
байгаа.

Космонавтнууд гарай
онгосоёо хүдэлгэһэн
харалагдаһанда орходоо
ргашалаа. Тиимэһээ
«Союз-7» болон «Со-
нууд удаан ябажа ша-

бэшэ. Онгосо бү-
дхын туршада ниидэхэ
түсэбөөр хараалагдаһан
эгээл тэрэ саг соо
онгосонуудые гараараа
уулхада, ехэ алмалта
Түлиншын хэрэгтэй
лагдаһанай ашаар тү-
лагдаһанда орходоо ни-
мэри хэхэ аргатай бай-

замбуулинда саг үргэлжэ
нуудые байгуулхын урда
гнүүргүй байдал ямар
гэжэ шалгаха ёһо-
тоолоно гүт?

дээ даа. Энэ замбуули-
эгээл шухала асуу-
мүн. Ушар юуб гэ-
сагай туршада зам-
ходоодоо эрхим һай-
наар ажаллажа байха ёһотой болоно бшуу.

Асуудал: Космонавтнууд замбуулинда ябаха үедөө үнгэтэ зураг абаа гү?

Харюу: Үнгэтэ зурагууд абтаа. Тэдэмнай толилогдохо.

Асуудал: Та дэлхэй дээрэ эгээн түрүүлэн бүлэг онгосонуудай командир байгаат. Энэ шэнэ тушаалтнай ямар онсо зүйлтэй байбаб?

Харюу: Бүлэг онгосонуудые ниидүүлэн ябахадаа, хоёрдохи болон гурбадахи онгосонууд дээрэ хүдэлмэри хэр зэргэ ябажа байнаб, хүнүүдэй бэе һайн ябана гү гэжэ ходо шалгажа байха ёһотой байбаб. Энэ хадаа авиацида бүлэглэн ниидэхэ ябадалтай адли. Өөһэдынгөө хүнүүдые һайнаар мэдэхэ байһанай ашаар, мүн хамта удаан ажаллаһанай, һорилю хэһэнэй ашаар бидэ туршалгаяа амжалтатайгаар үнгэргөөбди.

Асуудал: Онгосонуудай хоорондо холбоо бэелүүлхэдэ бэрхэшээлнүүд ушараа гү?

Харюу: Энээн тухай өөрынгөө элидхэл соо хэлээ һэм. Хэзээшье бэрхэшээлнүүд байгаа бээз даа. Гэбэшье бидэ зорилгоёо һайн дүүргээбди. Сугтаа ябаһан хүнүүдэй айхабтар бэлэдхэл һайнтай, элдэб янзын ехэ һорилго гараһан байгаа бшуу.

Асуудал: Та бүхы космонавтнуудай дунда замбуулинай дайдада эгээл олон час ябаһан байнат. Та Америкын космонавтнуудай нэгэн болох Ширртэл адли замбуулин руу гансарааашье, хоёроороошье, мүн гурбулаа ниидэжэ үзөөт. Удангүй бүхы хүнүүд замбуулин руу ошодог болох гэһэн олон хүнэй хэлэдэг һанажые хэр зүйтэй гэжэ һананат?

Харюу: Үнэхөөрөө би гансаарааашье ниидээб, мүн нэгэ үедэ гурбан хүн олоод ябаабди. Харин мүнөө хоёроороо ажаллахаһаа гадна, долоон хүн блоод ябажа үзэбэбди. Зоной дуулададаг дуунда хэлэгдэдэг ёһоор, гансаараа ябахада һайн, гурбулаа ябахада һайн, харин долоогуулаа ябахада — эрхим һайн! Хэзээшье олоороо ябахада, ажаллахадашье һонирхолтой, хүхюуншье байха юм.

Һаяа замбуулинда амаралтын гэрнүүд олон санаторинууд үшөөл бии болоо үды байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, үнүүд олоороо үшөөл ошохо үды гээр. Гэбэшье шэнэ онгосонууд ухаалан бүтээгдэжэ, тэдэниие ниидхүүлхэ, азарта буулгаха үедэ үзэгдэдэг ехэ даралтын бага болгогдоһоной ашаар ниидэлгэдэ эрдэмтэдые олоор хабадуулха арга олдохо бээз. Һаяын сата замбуулиниие шэнжэлдэг зоной тоо нилээд олошорхо байха.

Асууда Замбуулинда ниидэжэ ябахадаа, мар үедэ эгээн шанга мэдэрэлдэ ттаабта?

Харюу: Гээсгэн январь һарада ниидэхэдэшье, мүнөөшье Внуковска аэродром ерэ самолёдой үүдэн нээгдэжэ, тэнһээ гаража, ниидэлгэ тухайгаа элхэхэ болоходоо сэдьхэлни эгээл өөр доһолһон байгаа.

Асуудал «Союз» — Газар, «Союз» — «Молния-1» — Газар, «Союз-6» — «Союз-7» - «Союз-8» гэһэн радиолининүүд ер һайн хүдэлөөб?

Харюу: Эн һайнаар, ямаршье һаадгүйгөөр хүдэлөө. Бэе бэеэ сэхэ харалсаха ёгагүй үедөө радиогоор хоорондоо зөрэлдэжэ, юу хаража үзэжэ ябанаа хэлсэдэг, хэрэгтэй болоо һаан асуудалнуудые зүбшэлдэг байгааб. Энэ тэрэ һонин үзэгдэлнүүдые рахадаа, тэдээндэ нүхэдэйнгөө анралые хандуулдаг байгаабди.

Асуудал: Замбуулинай онгосонуудые хүтэлжэ ябуулха хэрэгтэ хүнэй дүүргэдэг үгэ улам ехэ боложо байна гэжэ танай ниидэлтэ харуулаа. Онгосые хүтэлэн ябуулха талаар ер шэнэ уялга космонавтда дагагдааб, саашадаа ямар уялганууд тэндэ найдагдаха байна гээшэб?

Харюу: Сшадаа ямар шэнэ уялга космонавтнуга даалгагдаха байнаб гэжэ мүнөөн тодо харюу үгэхын аргагүй. Гэбье уялганинь улам ехэ болохо бээз. Үн газар дээрэ юу хэжэ шададагэ, эгээл тиимэ ажалнуудые замбулинайшье эрхэ байдалда хэдэг лохо бээз. Бүри мүнөө космонавт ниидэлгын үедэ нилээд оньһон орёо хүдэлмэри хэнэ, тэрэ тоодо гагнуурин хүдэлмэри хэнэ гээшэ. Ниидэлгэ бүхэнэй үедэ бидэнэр хүнэй болон автоматикын хүдэлмэриие тон һайнаар тааруулха гэжэ оролдодогбди.

Удаадахи асуудал Г. С. Шониндо хандуулагдаба.

Асуудал: Ниидэлгын үедэ онгосые гараар хүдэлгэн ябуулха түхеэрэлгэ үзэжэ, мүн онгосые тогтууритай байдалда оруулха зүйлые та шалгаа гүт?

Харюу: Манай ниидэлгэ гол түлэб энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан байгаа. Бүхы түхеэрэлгэмнай һайн хүдэлөө.

Удаань В. Н. Кубасов асуудалнуудта харюусаба.

Асуудал: Онгосые газаа талаһаань гагнахын тулада «Вулкан» гэдэг түхеэрэлгэ хэрэглэжэ болохо байна гү?

Харюу: «Вулкан» гэдэг түхеэрэлгэ элдэб янзын гагнууриин хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан байна.

Асуудал: Металлнуудые элдэб олон аргаар холбожо болодог гээшэ ааб даа. Жэшээнь, боолтонуудые, элдэб таб хэрэглэжэ, мүн нялжа байгаад холбодог шуу. Эдэ бүгэдэнтэй жэшэбэл, замбуулинда металлнуудые гагнажа холбоходо юугээрээ һайн байнаб?

Харюу: Энээн тухай би зарим тэды хэлээ һэм. Нэмэжэ хэлэхэ зүйл гэхэдэ, металлые гагнажа холбоходо, дундаа ямаршье забһаргүй холболто болодог.

Асуудал: Замбуулинда гагнуури хэдэг болоходо, арадай ажахыда ямар туһа олдохо байнаб?

Харюу: Замбуулинда гагнууриин хүдэлмэри хэһэн туршалга шэнэ арга боломжо бии болгожо, манай үйлэдбэриин элдэб һалбаринуудта туһатай байха бээз.

Асуудал: Совет мэргэжэлтэдэй бүтээһэн «Вулкан» гэдэг гагнууриин түхеэрэлгын хүдэлмэриие ямараар сэгнэбэт?

Харюу: «Вулкан» гэдэг түхеэрэлгэ һайн хүдэлөө. Энэ түхеэрэлгын ашаар замбуулинда заһабарилгын хүдэлмэри хэжэ болохо байна.

Асуудал: Гагнууриин талаар саашадаа ямар хүдэлмэри хэхээр хараалагданаб?

Харюу: Замбуулинда байха томо томо станцинуудые байгуулха зорилго эрдэмтэдэй, конструкторнуудай урда табигдаһхай. Тиин эдэ станцинуудые түхеэрхэ үедэ гагнууриин хүдэлмэри үргэн ехэ хэмжээгээр хэгдэхэ байна. Мүн металлургиин элдэб зүйлнүүд, жэшээнь, тон сэбэр металл бүрилдүүлэн абаха хэрэгшье замбуулинда бүтээгдэжэ болохо.

Асуудал: Гагнууршан гээшэ нюдэеэ хамгаалха шэл, һарабша хэрэглэдэг. Эдэ зүйлнүүд замбуулинда хэрэгтэй болохо байна гү?

Харюу: Ерээдүй сагта замбуулинда гагнууриин хүдэлмэри хэхэ үедэ нюдэнэй шэл хэрэгтэй болохо бээз. Тиимэһээ замбуулинда гагнуури хэхэ зорилготой хүнүүд мүнөөнһөө тиимэ шэлнүүдые оложо байг лэ гэжэ космонавт миһалзан хэлэбэ.

Асуудал: Онгосые гараар хүдэлгэн ябаха үедөө космонавтнууд автономно электронно-тоололгын машина хэрэглээ гү?

Харюу: Замбуулинай онгосонуудые гараар хүтэлэн ябуулхын тулада электронно-тоололтын машинанууд хэрэггүй юм. Жэшээнь, одо мүшэнүүдые хаража, онгосынгоо байдал тодорхойлходоо, би тоололтын машина хэрэглээгүй һэм.

Асуудалнуудта харюусахыень А. В. Филипченкодо үгэ үгтэбэ.

Асуудал: Бүхы онгосонуудай экипажууд ниидэлгын үедэ скафандргүй ябаа. Онгосо соотнай скафандр бии байгаа гү? Тиигээд, жэшээнь, һолиртой мүргэлдэжэ, онгосын кабинын нүхэ гарашоо һаань, тэрэ скафандраа хэр түргөөр үмдэжэ шадаха байгаабта?

Харюу: Космонавтнууд скафандр үмдөөгүй, онгосо соомнайшье тиимэ юумэн байгаагүй. Онгосын һолиртой мүргэлдэхэ гээшэ бэлээр ушархагүй зүйл юм. Тиигээдшье доошонь буулгадаг аппаратай гадарынь нилээд зузаан юм. Хэрбээ багахан нүхэнэй араа һаань, бортын түхеэрэлгэ агаарые онгосоһоо газаашань табихагүй байгаа.

Асуудал: Космонавтнуудай бултанайнь дуратай ниитэ дуун гэхэ гү, али отрядай гимншүү дуун танда бии гү?

Харюу: Космонавтнуудай отрядта тиимэ хуулита ёһоор баталагдаһан гимн байхагүй. Гэбэшье, жэшээнь, «Эхэ орон юунһээ эхилнэб» гэжэ дуунда бидэнэр дуратайбди. Манай экипаж ниидэхынгээ урда тэрэниие дуулаа бэлэй. Үшөө «Ородой тарялан» гэдэг дуун ехэ наһаршаагдаа. Тэрээниие радиогоор ходо дамжуулдаг байгаа.

Журналистнуудай асуудалнуудта В. Н. Волков харюусапа.

Асуудал: Бүлэг космонавтнуудые ниидүүлхэ гэжэ бэлэдхэжэ байха үедэ психологиин талаар ямар шэнжэлгэнүүд хэгдэдэг бэ?

Харюу: Бүлэгөөрөө ниидэхэ бэлэдхэл хэжэ байха үедэ хүнүүдэй оюун сэдьхэлэй байдалые шэнжэлхэ хэрэг ехэ һуури эзэлдэг юм. Хожомоо удаан сагай ниидэлгэнүүдые хэдэг болоходо тэрэ ехэ удха шанартай байха.

Асуудал: Космонавтнуудай отрядта ухаалан зохёогшод бии гү?

Харюу: Космонавтнуудай дунда тиимэ хүнүүд нилээд олон юм.

Хэдэн асуудал В. В. Горбаткодо хандуулагдаба.

Асуудал: Космодром дээрэ байхадаа, та өөрынгөө түрүүшын багша Надежда Ивановна Караулова тухай ехэ илдам дулаанаар хэлээ һэнта. Багшанар танай ажабайдалда ямар үүргэ дүүргээб?

Харюу: Бидэнэр гүн баясхалангай мэдэрэлтэйгээр багшанараа ходо һанажа ябадагбди. Би Октябриин һайндэрөөр дашарамдуулан, бүхы багшанараа амаршалжа, элүүр энхэ ябахыень, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар хэсүү бэрхэшье һаа, хүндэ ехэтэй энэ хэрэгтээ амжалта туйлахыень хүсэнэб.

Асуудал: Замбуулинһаа харахада, газар дээрэхи элдэб зүйлнүүд, жэшээнь, далайнууд, океанууд ямараар үзэгдэнэб? Тэдэниие самолёдһоо харагшатай жэшэбэл, үнгэнь ондоо болоно гү?

Харюу: Юумэнэй үнгэ газар дээрэһээ гү, али самолет сооһоо харагдадал адляар үзэгдэнэ. Океанууд пэтэн хара үнгэтэй, гүн гүнзэгы замбуулинай дайда соо сэнхирлэн, элеэр харагдана.

Трибунада А. С. Елисеев гараба.

Асуудал: Замбуулинда онгосые хүдэлгэн ябуулха үедэ навигационно хэмжэлгэ ямар үүргэ дүүргэнэб?

Харюу: Онгосые элдэб аргаар ябуулхын тулада тэрэнэй гаталжа ябаһан замые зүбөөр хэмжэхэ хэрэгтэй байна. Эгээл тэрэ үедэ навигационно хэмжэлгэ хэдэгбди.

Асуудал «Союз» гэжэ онгосонуудтай эгээн түрүүшынхеэ «Молния» гэдэг хэлхээ холбооной хэмэл одоной туһаламжаар холбоон бэелүүлэгдээ. Тиимэ холбоон ямар удха шанартайб?

Харюу: Хэмэл одонуудай туһаламжаар замбуулинай онгосонуудтай бодото дээрээ саг үргэлжын холбоо бэелүүлжэ болохо байна.

Асуудал: Замбуулинай совет онгосонуудай экипажуудта летчигууд, инженернүүд, эрдэмтэд ябаа. Үшөө ямар мэргэжэлэй, эрдэм ухаанай ямар һалбариин түлөөлэгшэд замбуулинай ниидэлгэдэ бэлэдхэжэ байнаб?

Харюу: Наука болон техникын элдэб һалбариин түлөөлэгшэд сӥрын сагта замбуулинда ажалладаг болохо байха. Эдэнэй дунда геологууд, метеорологууд, астрофизигууд, геоботанигууд, инженернүүд байха бээз. Эдэ бүгэдэ шэнжэлэлгын тодорхой зорилгоһоол дулдыдаха бшуу.

Асуудал: Замбуулинһаа газарай ургамалые шэнжэлхэ хараа ямар гээшэб?

Харюу: Бидэнэр бүри мүнөө дэлхэйн бүмбэрсэгэй ехэ масштабтай геоботаническа картануудые габижа шадаха байнабди. Гадна замбуулинһаа ой модонуудые хаража, эндэ тэндэ түймэрэй гараа һаань, хүнүүдтэ дуулгажа байха арга байна.

«Союз» гэдэг онгосонуудай ниидэжэ ябаха үедэ «Интеркосмос-1» гэдэг хэмэл одон табигдаһан байгаа. Замбуулинда хэгдэхэ шэнжэлгэнүүдые хамтын хүсөөр бэелүүлхэ тухай асуудалнуудта академик Б. Н. Петров харюусаба.

Асуудал: «Интеркосмос-1» гэдэг хэмэл одоной ниидэлгэ тухай юу хэлэхэ байнат? Уласхоорондын оперативна бүлэгэй хүдэлмэри хэр ехэ аша үрэтэй байбаб?

Харюу: «Интеркосмос-1» гэдэг хэмэл одоной ниидэлгын үедэ элдэб туршалганууд хэгдээ. ГДР-тэ, СССР-тэ болон ЧССР-тэ бүтээгдэһэн научна аппаратураар хангагдаһан замбуулинай лабораториһоо гадна, долоон социалис ороной — Болгари, Венгри, ГДР, Польшо, Румыни, Советскэ Союз болон Чехословакиин газар дээрэ байдаг обсерваторинууд ажаглалтын хүдэлмэри хэнэ. Нилээд ехэ хэмжэлгын хүдэлмэри хэгдээ. Наранһаа гарадаг коротковолново гэрэлтэлгые хэмжэлгэ хэмэл одон дээрэһээ дамжуулагдаа. Тэрэниие энэ туршалгада хабаадаһан бүхы оронуудай эрдэмтэд хамтаараа шэнжэлхэ байна. Энэ туршалгые бэелүүлхэ талаар уласхоорондын бүлэгэй хүдэлмэри һайнаар үнгэрөө.

Асуудал: Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар социалис оронуудай харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ энэ ниидэлгэ ямар удха шанартай байбаб?

Харюу: Чехословакиин эрдэмтэд «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одые «Хараасгай» гэжэ нэрлээ. Үнэхөөрөөл энэмнай социалис оронуудай зүгһөө замбуулинай дайдые хамтааараа шэнжэлхэ түсэбые бэелүүлгэдэ түрүүшын хараасгай болоол даа.

Замбуулиндахи физикын, метеорологиин, хэлхээ холбооной, биологиин болон медицинын талаар хэдэн жэлэй туршада холбоон бэелүүлэгдэжэ байдаг. «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одоной амжалтатай ниидэлгэ бидэ бүгэдые баярлуулба. Мүнөө социалис оронуудай эрдэмтэд Газарые тойрон байдаг замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар шэнэ туршалгануудые хэхээр бэлдэжэ байна. Хамтын шэнжэлгын үрэ дүн гансал эрдэм ухаанай талаар һонирхолтой бэшэ, харин ехэ практическа удха шанартай байха юм.

Пресс-конференциин түгэсхэлдэ академик М. В. Келдыш асуудалнуудта харюусаа.

Удаан саг соо байха замбуулинай станци хэзээ бүтээгдэхэ гээшэб гэжэ зарим корреспондентнүүд асуугаа.

Харюу: Удаан саг соо хүдэлхэ замбуулинай станци гү, али саг үргэлжэ тэндэ байха станци хэдэн жэл болоод бии болохо бээз. Энэ зүйл арбан жэлһээ нааша гү, али бүри табан жэлһээшье нааша бүтэжэ болохо.

Мүнөө бэелүүлэгдэһэн туршалга тиимэ станцинуудые бии болгохо хэрэгтэ хэр туһатай байгааб гэжэ хэдэн хүн асууһан байна.

Харюу: Космонавтнууд өөһэдынгөө харюунууд соо замбуулинай станцинуудые байгуулха хэрэгтэ хабаатай асуудалнууд тухай яһала дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Онгосонуудай бэе бэетээ холбоотойгоор хүдэлхэ, мүн бүлэг онгосонуудые хүтэлэн ябуулха талаар ехэ юумэн хэгдээ гэжэ онсолон тэмдэглэхэ байнаб. Замбуулинай станци халаа ори гансаараа байха бэшэ, харин Газартай, мүн замбуулинай бусад зүйлнүүдтэй холбоотой байха ёһотой бшуу.

Хоёрдохёор, замбуулинда гагнууриин хүдэлмэриин амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэн ушар замбуулинай станцинуудые байгуулха ябадалда ехэ туһатай байба гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Асуудал: Замбуулинай станциие бодото дээрэнь хабсаргажа эхилхын тулада ямар зорилго шиидхэхэ хэрэгтэй юм?

Харюу: Замбуулинай дайдада хүнэй үни удаан саг соо байха ябадалда хабаатай олон асуудалнуудые түбхын түрүүндэ шиидхэхэ хэрэгтэй. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхын тулада тускай түхеэрэлгэ хэрэгтэй. Удаан сагай туршада (һара гү, али жэл) шэгнүүргүй байдалда хүнэй байхада, бэе махабаданиь энэ ямар хойшолонтой байхаб гэһэн асуудалда биологууд болон медигууд адли харюу үгэдэггүй. Шэгнүүргүй байдал гээшэ аюултай хойшолонтой байжа болохо гэжэ хэдэн зүйлһөө харагдана. Гэбэшье энэ буруу гээд баһа зариман тоолодог. Тус асуудал эсэстээ хүрэтэр шэнжэлэгдээдүй гээшэ. Хэрбээ хүнэй удаан саг соо замбуулинда байхада муу байха һаань, хэмэл аргаар хүндэ даралта бии болгожо, тэдэ станцинуудые удаан саг соо ябуулха хэрэг гараха.

Асуудал: Замбуулинай онгосонуудые газарһаа һара болон бусад түбинүүд тээшэ ниидүүлэгшэдэ орходоо замбуулинай станци байгуулха гээшэ хэр ехэ удха шанартай байхаб?

Харюу: Эдэ хоёр зүйлые нигэжэ жэшэхэ гээшэ буруу гэжэ һананаб. Замбуулиниие эзэмшэхын тулада алиниинышье хэрэгтэй байха бшуу.

Асуудал: Советскэ Союз хүниие һара тээшэ ниидүүлхэ гэһэн түсэб табина гү, али замбуулинай автоматическа аппарадуудые ниидхүүлээд лэ байха гү?

Харюу: Һаяын һарануудта тиимэ ниидэлгэ болохогүй гэжэ хэлэхэ байнаб. Һара болон бусад түбинүүдые автоматическа станцинуудай туһаламжаар шэнжэлхэ гүбди? — Тиихэ даа, саг үргэлжэ шэнжэлжэ байхабди. Һара болон бусад түбинүүдтэ ерээдүй сагта ниидэжэ ошохо гүбди? — Тиигэхэ даа. Юундэб гэхэдэ, түби хоорондын аяншалга гээшэ замбуулинай дайдые эзэмшэлхэ саашанхи зорилгонуудай нэгэн ха юм.

Асуудал: Советскэ Союз зарим хэмэл одонуудые табихадаа, замбуулинай дайдада байха буу зэбсэгые туршана гэжэ хилын саана хэлсэнэ. Энээниие хайшан гэжэ тайлбарилжа болохоб?

Харюу: Хилын саанахи хэблэл юумэ дэбэргэхэдээ ехэ бэрхэ ха юм даа. Минии тайлбари иимэл даа.

Асуудал: Хэрбээ замбуулинай онгосын хосорхо туйлдаа хүрөөд байгаа һаань, экипажай гэшүүд яаха байнаб?

Харюу: Тус тус ушарта тодорхой байдалһаа дулдыдуулһан хэмжээнүүд абтаха. Айхабтар томо һолиртой мүргэлдэхэ ябадал тон үсөөншье һаа, хаа-яа ушаржа болохо байна бшуу. Тиимэ юумэнэй болоо һаа, онгосын экипаж хосорхо байна. Хэрбээ онгосын багахан нүхэ гараа һаань, космонавтнууд дары түргэн газарта буухa ёһотой. Мүн энээнһээ гадна элдэб ондоо һанагдаагүй ушарнууд болоджо болохо. Гэбэшье «Союз» гээшэ аюулта байдалай үедэ ямаршье сагта буулгажа боломоор онгосо юм.

Асуудал: Замбуулиниие шэнжэлхэ, эзэмшэхэ талаар уласхоорондын хэмжээндэ ажал хүдэлмэри яажа хубаарилагдаха ёһотойб?

Харюу: Замбуулинай шэнжэлгын талаар уласхоорондын холбоо харилсаан хүгжөөгдэхэ ёһотой. Жэшээнь, бидэнэр социалис оронуудтай энэ талаар холбоотойбди. Бидэнэр хамтын хүсөөр хэмэл одонуудые ниидхүүлжэ эхилээбди, хамтаараа научна шэнжэлэлгэ хэнэбди. Мүн замбуулиниие шэнжэлхэ талаар Францитай холбоотойбди. США болон бусад оронууд хамтын шэнжэлгэнүүдые хэнэ. Хэдэн һонин туршалгануудые бэелүүлһэн Европын нэгэдэл гэдэг бии. Гансал хоёр орон — Советскэ Союз США хоёр лэ замбуулиниие шэнжэлнэ гэжэ хүнүүд хэлэжэ һурашанхай. Харин үнэн дээрээ бусад оронуудшье энэ хэрэгтэ хабаадана бшуу. Тэдэнэр томо томо хэмэл одонуудые табидаггүйшье һаа, замбуулинай дайдын физическэ шэнжэ шанарые шудалха талаар үнэтэй сэнтэй шэнжэлгэ хэнэ. Энэ талаар холбоо харилсаан саашадаа улам бэхижэхэ ёһотой.

Асуудал: Һара, Марс тээшэ ниидэхэ ниитын команданууд хэзээ нэгэтэ бии болохо гү?

Харюу: Энээндэ мүнөө харюусахань бэрхэтэй.

Асуудал: Газарые тойрон байдаг замбуулинай дайда шэнжэлхэ гү, али һара болон түбинүүдые шэнжэлхэ — энэ хоёрой алиниинь эрдэм ухаанда ехэ удха шанартайб?

Харюу: Алиниинь ехэ удха шанартайб гэжэ хэлэхын аргагүй. Советскэ Союзда табигдаһан түрүүшын хэмэл одонуудһаа эхилжэ хэгдэһэн шэнжэлэлгэнүүд замбуулинай дайда дотор Газар дэлхэйн ямар байдалтай байһые ойлгоходо ехэ туһалаа. Замбуулинай элдэб зүйлнүүд Газарта ямар нүлөө үзүүлнэб гэһэн шэнжэлэлгэдэ ехэ амжалта туйлаабди. Харин Наранай болон замбуулинай элдэб зүйлнүүд манай бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи ажабайдалай эрхэ нүхэсэлые тодорхойлно бшуу.

Газарһаа ондоо түбинүүдтэ манай шэнги бэшэшье һаа, ямар нэгэн амитай юумэнүүдые олохо найдабари улам бага болоод байнхай гэжэ академик тэмдэглэбэ.

Асуудал: «Замбуулинай ажахы» гэһэн ойлгосо ходо дайралдадаг болоо. «Замбуулинай ажахы» СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ямар удха шанартай гээшэб?

Харюу: Хэрбээ ажахын зорилгоор хэмэл одонуудые хэрэглэхэ тухай хэлэхэ болоо һаа, энээн тушаа нүхэд яһала харюусаһан байна. Харилсаа холбоонуудта, метеорологидо хэмэл одонууд ехэ туһа хүргөө гэжэ мэдээжэ. Хүсэтэ һалхи шуургануудай болохо болзор эдэнэй ашаар тодорхойлогдодог, олон хүнэй ами наһан абарагдаһан, баялигууд хамгаалагдаһан байгаа ёһотой. Хэмэл одонуудай туһаламжаар картануудые зохёохо гээшэ баһа шухала удха шанартай. Географи, геологиин талаар шэнэ арга боломжонууд бии болохой. Дээрэһээ Газарай элдэб онсо зүйлнүүдые харахадаа, тэдэнэй геологическа шэнжэ шанарынь ямар байхаб гэжэ бэлээр хэлэжэ болоно. Гэбэшье хэмэл одонууд иигээд ашагта малтамалнуудые олодог болохо юм гэжэ ойлгобол буруу. Хэмэл одонууд гансал Газарай геологическа шэнжэ шанарынь ямар бэ гэжэ харуулха бшуу. Энэньшье ехэ сэнтэй. Харин ашагта малтамалнуудые үшөө удаан саг соо хуушан аргаараа олодог байхабди.

Асуудал: Өөрынгөө замбуулинай шэнжэлгэдэ СССР 1970 ондо ямар зорилго урдаа табинаб?

Харюу: Бидэнэр саашадаашье түбинүүдые. Газар шадархи замбуулинай дайдые шэнжэлжэ үргэлжэлхэбди. Мүн замбуулинай станцинуудые бии болгохо тушаа хүдэлхэбди.

Асуудал: Замбуулинай онгосонуудта автоматика ехэ һуури эзэлдэг. Тэрэ замбуулинда хүнэй дүүргэхэ эдэбхитэй үүргые доошолуулнагүй гү?

Харюу: Автоматика гээшэ хүнэй үүргые доошолуулнагүй гэжэ би һананаб. Тад һөөргэ. Тэрэ хадаа хүнэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлжэ, ухаанай хүсэнэй хэрэггүй уялгануудһаа хүниие сүлөөлхэ арга олгоно ха юм. Замбуулинай дайдада автомадуудай хүсөөр улам ехэ юумэ хүүлэдэг болоо һаамнай һайн гээшэ.

Асуудал: Эрдэм ухаанай хоёр-гурбан һалбариин түлөөлэгшэдэй удаан сагай туршада шэнжэлэлгэ хэхэ замбуулинай станцинууд Танай һанамжаар ямар байха ёһотойб?

Харюу: Шэнэ шэнжэлэлгэнүүдые хэхэдэ, замбуулинай станцинууд тон ехэ удха шанартай байха. Жэшээнь, астрономууд огторгойн бодосуудай гэрэлтэ зүйлэй спекторнүүдые шэнжэлхэ талаар шэнэ арга боломжо оложо, эндэ шэнэ ехэ нээлтэнүүдэй хэгдэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Асуудал: Замбуулинай дайдые эзэмшэхэ талаар Советскэ Союз США хоёр хоорондоо ямар гол илгаатайб?

Харюу: СССР США хоёрой программада илгаатай зүйлнүүд ехэ бэшэ, харин ниитэ нэгэн зүйлнүүд ехэ байна гэжэ һананаб. Эдэ оронууд Газарые тойрон байдаг дайдые, түбинүүдые, юртэмсые шудалан ойлгохо талаар замбуулинай хэрэгсэлнүүдые хэрэглэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ США хүниие һара тээшэ эльгээхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаа. Харин бидэнэр өөрынгөө программа үргэн хэмжээгээр гүйсэдхэнэбди. Гадаадыншье хэблэл манай программануудай илгаае мүн лэ иимэшүүгээр тодорхойлно.

Энээгээр пресс-конференци түгэсэбэ.

(ТАСС).

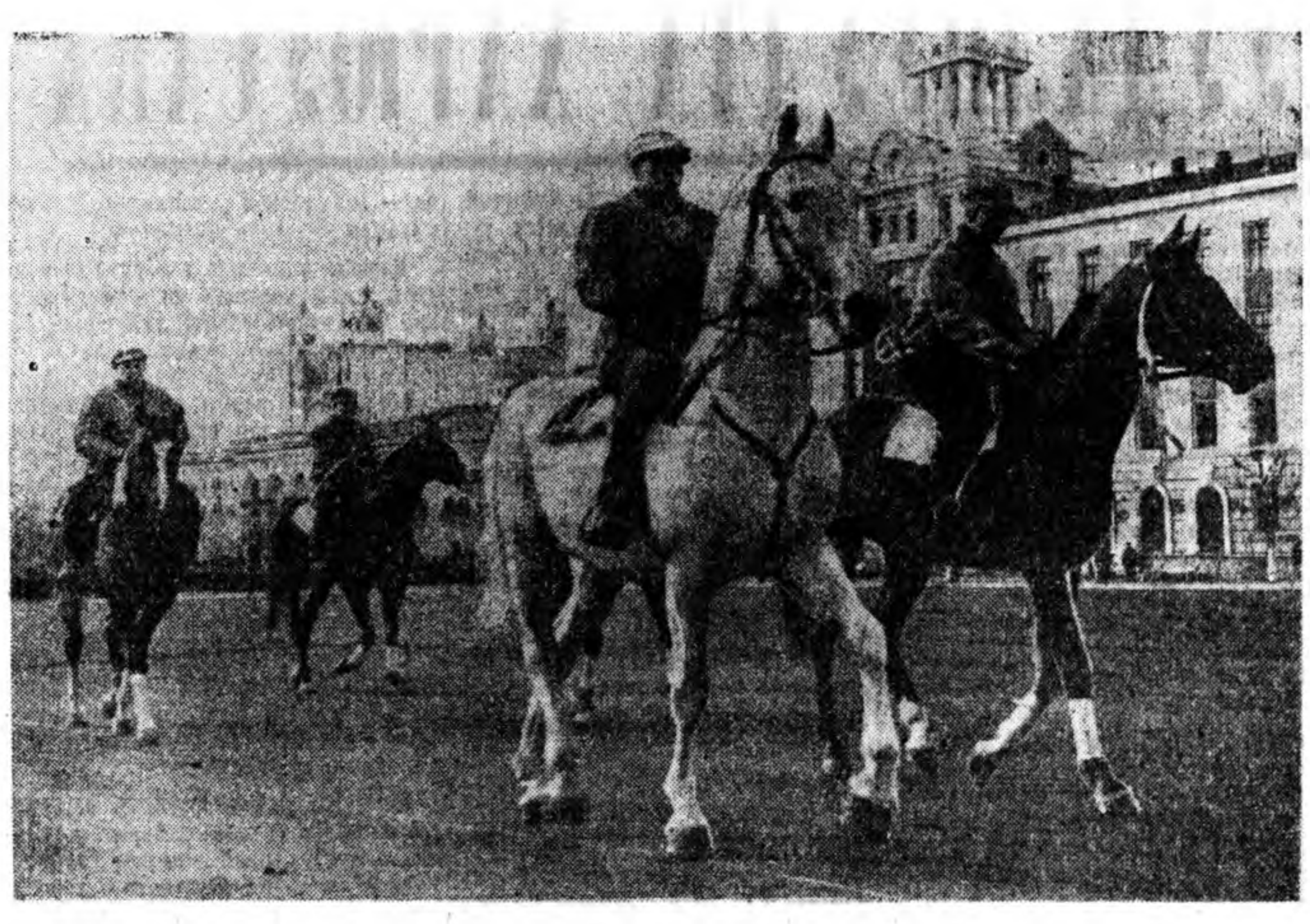

Улаан-Үдэ городой ажалшадай һайндэрэй жагсаал.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Городой ипподромой мори шод ажалшадай жагсаалда. Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Михаил ЗОЩЕНКО

РАССКАЗ

ФЕДОСЬЯ ХҮГШЭН ТЭДХЭМЖЭ ЯАЖА АБААБ

Федосья хүгшэндэ нэгэтэ уйдхар гашуудал тохёолдобо. Тэрэнэй үбгэниинь уушханай хадхаляагаар үбдэжэ, наһа барашаба.

Үбгэниинь гэр хушадаг ажалтай һэн. Энээндээ дадажа, айхабтар бэрхээр ажалладаг байгаа. Мүнгэшье яһала олодог һэн. Тиигээд тэдэнэр айл бүлын ёһоор ан-бун һуудаг һэн.

Үбгэнэйнгөө наһа барахада хүгшэнэй ажабайдал хүндэ болоо һааб даа. Һайнаар эдеэлхэшье аргагүй болошоо бэлэй.

Тиигээд лэ ядаха тулихадаа Федосья хүгшэн гүрэнһөө тэдхэмжэ эрихэ гэжэ бодобо ха. Теэд хаанашье ябахадань хүгшэнэй хэрэгые өөдэ абажа үгэхэ хүн олдобогүй. Харин иигэжэ хэлэдэг байгаа:

— Тэдхэмжэ ши абахагүйш. Юуб гэхэдэ, шинии үбгэн Совет засагай тогтоһонһоо хойшо тон бага саг соо хүдэлөө гээшэ.

Гэбэшье Федосья хүгшэн үсэд зантай һэн туладаа дайралдаһан лэ эмхи зургаанай үүдэ татажа, үбгэнэйнгөө наһа барһанһаа хойшо тэдхэмжэ абаха гэжэ хүн бүхэндэ шахуу хандадаг болобо.

Нэгэ эмхи зургаанда ороходонь, тэрэнһээ түргэн хахасахые оролдожо хэлэбэ ха:

— Шамда нэгэл хүн туһалжа шадаха байнал даа. Хэн бэ гэхэдэ, Ленин. Дуратай һаа, тэрэ хүндэ ошо.

Федосья хүгшэн тэрэ Ленин гэжэ хүн Смольнодо ажалладаг юм гэжэ дуулаад, тиишэ ошобо ха.

Харуул сэрэгшэ тэрэ хүгшэнийе оруулхагүй гэжэ бодоод, харан гэхэдэнь юрэл тиимэ нэгэ юрын хүгшэн, ехэл зобоһон хэбэртэй байхадань, «юуншье болог даа» гэжэ бодоод оруулжархиба ха.

Федосья хүгшэн хоёрдохи дабхарта гараад, ута үргэн коридор соогуур энэ тэрэ үүдэ шагаан аалиханаар һалиржа ябана. Нэгэ таһалга руу шагаажа харахадань, тэндэнь хэншье үгы байба. Нүгөөдэ таһалга руу шагаахадань, нэгэ хүн столдо һуугаад, ехэл бодолгото болон юумэ бэшэжэ һууба.

Энэ Ленин байгаа.

Теэд Федосья хүгшэн энэ хүниие Ленин гээшэ гэжэ хаанаһаа таниха һэм даа. Харин ямар нэгэн алба хаагша хүн ажаллажа һуугаа юм ааб даа гэжэ һанаһан байгаа.

Тиигээд хүгшэн тэрэ хүнэй хажууда ошожо, тон лэ өөрын хүнтэй хөөрэлдэжэ байһандал адляар хэлэбэ.

— Хүндэтэ, нүхэр, та ямар ажал хэдэгбта? Гүйлта бэшэгүүдые хаража үзэдэг гүт? Хэрбээ сүлөөтэй байгаа һаа, минии гүйлтые нэгэ ойро зуура шагнаа һаа лахабта?

Ленин энеэбхилэд гээд харюусаба.

— Теэд ямар гүйлтатай та орожо ерэбэ гээшэбта? Заримдаа гүйлта бэшэгүүдыешье хараха, анхарха ушартай болодог хүм даа. Зай, ямар гүйлтатай ерэбэ гээшэбта?

— Би, юрэдөө, намда гүрэнэй зүгһөө тэдхэмжэ үгөө һаа яаха гээшэбта гэжэ асуухаяа ерээ һэм даа. Тиигээд лэ би Лениитэй өөртэйнь хөөрэлдөө һаа гэжэ һанаһан хүм. Та, һайн хүн боложо, тэрэ Ленинда намайе оруулжа үгөө һаа ляхабта?— гэжэ Федосья хүгшэн хэлэбэ.

Ленин баһа дахин энеэбхилжэ, хүгшэндэ хэлэбэ:

— Үгы, та, намда өөрынгөө хэрэг тухайда хөөрэжэ үгэгты. Магад һайнаар хөөрэлдөө һаа, Лениншьегүйгөөр энэ хэрэгыетнай зүб мүртэнь оруулжархихадаа болохобди.

— Үгы даа, хүндэтэ нүхэр,— гэжэ Федосья хүгшэн тархяа һажарбэ.— Тэрэ Ленин гэжэ хүнгүйгөөр намда хэншье туһалжа шадахагүй. Миниитнай хэрэг айхабтар хүндэ, тусхай хэрэг ха юм. Ганса Ленин лэ туһалаа һаа туһалжа шадаха. Тиигэжэ намда юумэ мэдэхэ хүнүүд хэлээ һэн даа.

— Үгы, та, хүгшөө, хэлэгты, юун болоо юм,— гэжэ Ленин асууба.

— Минии ажабайдалай намтар гэхэдэ, тон лэ юрын юм даа. Һаяхан хоюуланайнгаа хоолойе тэжээжэ байһан үбгэмни наһа барашоо. Тэрэ гэр хушадаг ажалтай юм һэн. Тиигээд лэ би тэдхэмжэ абаха һанаатай үүдэ үрхэ татажа ябана гээшэб. Шамда тэдхэмжэ үгтэхэгүй, шинии үбгэн Совет засагай жэлнүүдтэ тон багаар ажаллаа гэжэ намда хэлэнэл даа хүнүүд,— гэжэ хүгшөө харюусаба.

— Тэдэшнэ тэнэг юумэ хэлэнэ гээшэ. Танай үбгэн Совет засагай үедэ олон удаан жэлдэ ажаллаха арганьгүй байгаа ха юм. Юуб гэхэдэ, Совет засаг гээшэмнай одоо һаял тогтожо байна гээшэ,— гэжэ Ленин хэлэбэ.

Тиигээд Ленин телефонойнгоо трубка абажа хэндэшьеб хонходоод, иигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө танда нэгэ хүгшэн хүн ерэхэ байха. Энэ хүндэ гүрэнэй тэдхэмжэ үгэхэ арга олохо ёһотой.

Иигэжэ хэлэһэнэйнгээ һүүлээр Ленин Федосья хүгшэндэ хэлэбэ:

—Энэ коридороор баруулжаа ошоходотнай, гурбан үүдэн байха. Тэрэнэй эгээ саада захын үүдэ татажа ороходотнай, танай хэрэг бүтэхэ байха гэжэ этигэнэб.

Федосья хүгшэн үнэншэжэ ядаһаар тэрэ таһалгаһаа гаража, зааһан үүдыень бэдэржэ оробо. Харин тэндэ ороходонь, олон табан юумэ асуушьегүйгөөр тэдхэмжэ абаха эрхэтэй гэһэн саарһа бэшэжэ үгөө бэлэй.

Федосья хүгшэн тэрэл үдэртөө гүрэнэй зүгһөө тэдхэмжэ абажа, айхабтар ехэ баяртай хүн базаарта ерэжэ, саахар, хүбсаһа хунар гэхэ мэтын шухала хэрэгтэй юумэнүүдые худалдажа абаба.

Тиигээд нэгэ магазинда орожо, хубсаһа хунараа угааха мылэ гэхэ мэтын юумэ абахала ороходонь, мүнөөдэр хөөрэлдэһэн хүнэйнь фотозураг ханада үлгөөтэй байба. Энээниие харахадаа хүгшөө гайхахын ехээр гайхажа, энэ тэрэ юумэ худалдажа байһан наймаашанһаа асууба:

— Хүндэтэ нүхэр, энэ хэнэй дүрэ зураг үлгөөтэй байна гээшэб? Юундэ һонирхообши гэхэдэ, мүнөөдэр би энэ хүнтэй хөөрэлдөө һэлби.

— Зай, хүгшөө, тиимэ юумэ байдаггүй юм. Энэтнай Ленин гээшэ. Ленинтэй хөөрэлдөөб гэжэ гү?—гэжэ наймаалагша үнэншэбэгүй.

— Тиигээ даа, би тиихэдээ Ленинтэй өөртэйнь хөөрэлдэһэн болоно гээшэ гүб? — гэжэ Федосья хүгшэн гайхахын ехээр гайхаба.

Гэртээ ерээд болоһон ушар тухайгаа хүршэнэртөө хөөрэжэ, угаа ехээр гайхуулба. Тиигээд асууба:

— Үгы юун гэжэ һананат, би Ленин гээшэб гэжэ юундэ намда хэлээгүй гээшэб.

Энэ хөөрэлдөө шагнажа байһан гэр байрые эрхилэгшэ бодолгото болонгёор иигэжэ харюусаба:

— Хүгшөө, элдэбын хүнүүд байдаг юм даа. Зарим нэгэн бэеэ һайрхажа, бил иимэ юумэ хэжэ байнаб гэжэ һайрхадаг, һаймһардаг. Харин зарим хүнүүд һаймһаран, һайрхангүйгөөр өөрынгөө хэрэгые эрхим һайнаар хэжэ байдаг. Иимэ хүнүүдые эрхим һайн хүнүүд гэжэ нэрлэдэг ха юм. Та, хүгшөө, тиимэ хүнүүдэй нэгэнтэй уулзажа хөөрэлдэхэ золтой байба гээшэт. Тиимэһээ би таниие үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалнаб.

Сэдьхэлээ хүдэлһэн Федосья:

— Ах даа, үгы юундэ намда Ленин гээшэб гэжэ хэлээгүйб даа. Тиигэжэ хэлээ һаань би хүлдэнь мүргэхэ байгааб,—гэбэ.

В. ЛУБСАНОВ,
буряадшалба.

АРГАТАЙЛ ҺАА—ҺУРА

Улаан-Үдын автомотоклубай филиал Хори тосхондо нээгдэһээр хоёрдохи жэлээ боложо байна. Хориин авто-мотоклуб дүүргэжэ, автомашина, мотоцикл жолоодохо эрхэтэй болоошод Хори, Хэжэнгэ, Ярууның аймагуудта олон болонхой.

Һургуулиин нээгдэһэнһээ хойшо 190 хүн автомашина жолоодохо гурбадахи классай, 50 хүбүүд хоёрдохи классай эрхэ абаа. Үмсэдөө хүнгэн машинатай 40 хүн авто-һургуулида һуралсажа, жолоошоной эрхэ абажа гараа.

Тус һургуули дүүргэжэ гарагшад аймагай ажахынуудта, эмхи зургаануудта ажаллана. Тэрээнһээ гадна, сэрэгэй албанай наһанда хүрэһэн хүбүүд тус һургуули дүүргэжэ, автомашина жолоодохо эрхэтэй боложо үрдинэ.

Хориин авто-һургуулида мүнөө совхозуудай болон бусад ажахы, эмхи зургаануудай эльгээһэн 55 хүн һуража байнхай. Эдэнэрые автомашина жолоодожо һургахын тула хэрэглэгдэдэг 5 автомашина бии. Курсантнууд теоретическэ хэшээлнүүдые гараһанай удаа, инструкторнуудай хүтэлбэри доро машина жолоодожо һурана. Инструкторнуудаар олон жэлдэ ажаллажа, дүршэл шадабаритай болоһон Степан Игнатьевич Югов, Владимир Иванович Борисов гэгшэд ажаллана. Теориин хэшээлнүүдые механик Георгий Петрович Борисов заахадаа, автомашинын мотоор, түхеэрэлгэ тухай һурагшадтаа ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгэдэг юм.

Хэшээлэй болодог хоёр таһалгада автомашинын частьнууд табятай, һурагшадай сүлөөтэй сагтаа һургуулидаа ерэжэ, танилсаха, ойлгожо абаха бүхы арга боломжо бии.

Б. ЛАЙДАПОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ойн баярай мүрысөөнэй туг» гэһэн түрүү бэшэг, 1969 ондо СССР-эй гүрэнэй шан олгоһон тухай мэдээсэл, республика доторхи һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: Л. Синегрибовэй корреспонденци, «Автономито республикануудаар» гэһэн информаци.

Гурбадахи хуудаһанда: «Арад зондоо алба хэнэбди» гэһэн Д. Эрдынеевэй статья, Космонавтнууд ба эрдэмтэд асуудалнуудта харюусана» гэһэн ТАСС-ай мэдээсэл. К. Карнышевой «Постовой Куликов» гэһэн зураглал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Спортын һонинууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

19 часһаа холо, ойрын һонин гэһэн дамжуулга. 19.15 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 19.35 минутаһаа «СССР-эй арадуудай хатар болон дуунууд» гэһэн дамжуулга. 20.05 минутаһаа «Колхозой гэшүүдэй бүлэ» гэһэн дамжуулга. 20,35 минутаһаа «Настройщик» гэһэн киноочерк. 20.45 минутаһаа «Таанадай асуудалнуудта харюусанабди» гэһэн дамжуулга. 21.15 минутаһаа «Солдаты мира» гэһэн документальна фильм. 22.15 минутаһаа буряад хүгжэмэй үдэшэ.

Колхознигуудай бүхэсоюзна 3-дахи съездые угтуулан

Буда баабайн баяр

Чисаанын дабаанай ара талаһаа һалаатан ерэһэн хоёр голой эхиндэ нүүдэл таруу байдалтай буряад зон урда сагһаа ажаһуудаг байгаа. Эндэхи буряадуудай нэгэ бүлэдэ түрэһэн Намсараев Буда Намсараевичай бүхы наһан түрэл колхозойнгоо хүгжэлтэтэй нягта холбоотой. Хубисхалай үедэ сахюур буугаа сагаантанай урдаһаа шагаагаадшье үзэһэн. В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн кооперативна түсэбэй бэелүүлэгдэжэ эхилһэн гушаад онууд соогуур түрүүшын «Фордзон» трактораар газар хахалһан, улаан хамбы нилээд шэрэһэн энэ үбгэн мүнөө 70 гаранхай. Үндэр наһатай болобошье, Буда Намсараевичай ухаан үшөөл һонор. Нютагайхидынь нүхэр Намсараевые Буда баабай гэжэ хүндэлэн нэрлэдэг.

Хүдөө нютагта хамтын ажал байгуулжа, тэрэниие бэхижүүлжэ байһан дүлэтэ жэлнүүд тухай музей соо хаража болохо. Һаяхан Буда баабай түрэл колхоздоо түхеэрэгдэһэн музей соо орожо, «Манай колхозой түүхэһээ» гэһэн буланда ошожо, элдэб зурагууд, тоо баримтануудые хараха зуураа, эндэ суглараһан һурагшадта һонирхолтой юумэнүүдые хөөрэжэ үгөө **(нэгэдэхи зураг).**

— Багша Ленинэй сэсэн мэргэн һургаалай манай нютагаар наранай туяа мэтээр бадарһаниие колхознигуудаймнай ажабайдал гэршэлнэ. Гушаад жэлэй саада тээ нүүдэл таруу байдалтай, түлюур ядуу һуудалтай байһан Үльдэргэ нютагай ород, буряад зоной ажабайдал мүнөө тад ондоо болонхой,— гээд, Буда баабай саашань үргэлжэлүүлнэ.— Агуу ехэ багшын тугые дээрэ үргэжэ ябаһанайнгаа ашаар, Коммунис партиин бата хүтэлбэреэр, имагтал хамтын ажалай ашаар буряад арад айхабтар ехэ амжалтада хүрэжэ ерээ.

Түрэл «Коммунизм» колхозойнгоо адууһа мал олоор үсхэбэрилжэ байһан эндэхи артелиин малшадай һуудал байдалыешье хараа һаа, Буда баабайн хэлэгшые гэршэлхэ. Малшадай бууса бүхэндэ баригдаһан һаруул дулаан байшан гэрнүүд, ехэ ехэ хашаа хорёонууд Үльдэргын талые шэмэглэнэ. Зайн галай хүрэжэ ошоогүй гүүртэ, отара эндэ байхагүй. Хубсаһа угаадаг машина, холодильник, радиоло гэхэ мэтэ хэрэгсэлгүй үхэршэд, хонишод үсөөн. Жэшээнь, хонишон Норбо Дашинимаев үбэлжөөнэйнгөө гэртэ телевизор тодхонхой **(хоёрдохи зураг).** Үбэлэй һүниин утада хүршэ хонишодынь Норбындаа ерэжэ, «Орбита» станциин дамжуулга хаража байдаг заншалтай.

Тус артелиин түб тосхон болохо Үльдэргэ нютагта колхозой зөөреэр баригдаһан интернадтай дунда һургуули, хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули, үргэн экрантай кино түхеэрэлгэтэй соёлой байшан, библиотекэ, больница, хүүгэдэй саад, ясли, хэлхэе холбооной таһаг, магазинууд болон түрэл нютагаа шэнжэлхэ музей, мүн соёлой бусадшье гуламтанууд шэнээр түбхинэнхэй. Колхозой гэшүүдэй гэр байрын шэнэлэгдэхэһээ гадна, жэл бүри артельдэ үйлэдбэриин барилганууд олоор бодоно.

Эндэхи колхознигууд ехэнхи сүлөөтэй сагаа соёлойнгоо байшан соо үнгэргэдэг, артелиингээ 2 мянгаад үхэр, 20 мянган хони, хэдэн зуугаад адуу мори харууһалжа байһан залуу малшад, 70 гаран механизатор хүбүүд соёлойнгоо байшангай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Эндэхи уран һайханай бүлгэмэй гэшүүдэй табидаг гоё-гоё концертнүүдые ганса нютагайхидынь бэшэ, мүн хүршэ колхозуудайнь гэшүүд, Хэжэнгын, Чисаанын совхозуудай ажалшадшье һайхашаан харадаг юм. Энэ бүлгэмэй хүбүүд—механизатор Ринчинима Дубганов, үхэршэн Чимитдоржо Цыренов гэгшэд жэнхэни аялгатай буряад дуунуудые жэгтэй гоёор дууладаг.

Концертнүүдһээ гадна, хото городто гарадаг киное Үльдэргын колхознигууд соёлойнгоо байшан соо үдэшэ бүри харадаг. Эндэхи киномеханик Норжима Найданова энэ хүдэлмэри эрхим шанартайгаар хэдэг **(гурбадахи зураг).**

Комплексно хоёр бригадаһа бүридэһэн энэ артелиин үйлэдбэриин олон хубинууд телефоноор холбогдонхой. Хэрэгтэй телефонойнгоо номер хэлэхэдэ, телефонистка Елена Елизова налагай зохидоор хандаад, дары түргэн холбодог.

Һалбаран хүгжэһэн эхэ нютаг тухайгаа хөөрэһэн Буда баабайн хөөрөөе нэгэн доро бул... руулха гэхын аргагүй. ... энэ үбгэнэй хэдэн үгөөр ... мүрнүүдээ дүүргэхэдэ бо...

— Багша Ленинэй за... маар ябажа, сээжэдэ ... раал, сэдьхэлдэ сэсэг ... ряад оронойнгоо колхо... конференцидэ ошоһон ... лиин табан түлөөлэгш... хай хэлэхэл, коммуни... ха хараа түсэбөө тодор...

В. ДА...
Н. ДАМ...

Ярууна.

ХИЛЫН СААНАҺАА

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИЕ ХИЛЫН СААНА ҺАЙНДЭРЛЭЛГЭ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ажалшадай угаа ехэ демонстраци МНР-эй ниислэлэй түбэй талмай дээрэ ноябриин 7-до болоо.

Сүхэ-Баатарай ба Чойбалсанай мавзолейн трибуна дээрэ МНРП-гэй ба МНР-эй правительствын хүтэлбэрилэгшэд зогсожо байгаа.

МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй ба правительствын зүгһөө МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Б. Дугэрсурэн амаршалгын үгэ хэлээ.

ПРАГА. (ТАСС). Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ болоһон асари ехэ ушарай— В. И. Ленинэй хүтэлбэрилһэн Агуу ехэ Октябриин социалис революциин ойе тэмдэглэхын тулада бидэнэр суглараад байнабди гээд Агууехэ Октябриин 52 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Прагада болоһон баярай митинг дээрэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чешскэ Социалис Республикын правительствын түрүүлэгшэ И. Кемпный мэдүүлээ. Дэлхэйн социалис революциин манлай бологшо хүсэн түгэлдэр Советскэ Союзтай нэгэдэлтэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхын тулада бидэнэр сугларлаабди гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Агууехэ Октябриин 52 жэлэй ойтой дашарамдуулан совет арадта чехословак арадай эльгээхэ бэшэг митинг дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаа.

ВАРШАВА. (ТАСС). Агууехэ Октябриин Социалис революциин 52 жэлэй ойе арадай Польшо баяр баясхалантайгаар угтаа. Тэрэнэй городууд ба тосхонууд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй байгаа.

Агууехэ Октябриин һайндэртэ зорюулагдаһан зүйлнүүдые Польшын бүхы газетэнүүд ноябриин 7-до толилһон байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ДРВ-гэй ниислэлэй олониитын баярай митинг Ханойдо ноябриин 6-да болоо.

Агууехэ Октябриин социалис революциин удха шанар, вьетнам ба совет арадуудай хани барисаан ба аха дүүгэй холбоон, США-гай эзэрхэг түримхэй ябуултада эсэргүүсэн тэмсэхэ талаар вьетнам арадай зорилгонууд тушаа элидхэл ПТВ-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, ДРВ-гэй Ниитын наукануудай институдай директор, Вьетнамо-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Кхань Тоан хэһэн байна.

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Москвада Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парадые, ажалшадай демонстрациие Румыниин ажалшад телевиденеэр хараа.

Октябриин ойе румын олониитэ үргэнөөр тэмдэглэһэн байна. Һайндэрэй урда тээ Бухарест, Брашов, Клуж, Ясса болон ороной бусад олон городуудта баярай суглаанууд болоо.

Радио болон телевидениин дамжуулганууд октябриин ойдо зорюулагдадаг байгаа.

МЕХИКО. (ТАСС). Агууехэ Октябриин 52 жэлэй ойе Мексикын ниислэлэй олониитэ баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ. Культурна холбоо байгуулха «Мексика—СССР» гэжэ институдай байшан соо баярай үдэшэ эмхидхэгдэжэ, түрүү үзэл бодолто элитэ ажал ябуулагшад, Советскэ Союзай ханинар тэрээн дээрэ байгаа.

АККРА. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ойе Ганын хэблэл үргэнөөр тэмдэглээ. СССР-эй туйлалтануудые харууһан материалнуудые ороной «Гаиэн таймс» ба «Дейли грэфик» гэжэ гол газетэнүүд тус бүридөө хоёр бүхэли хуудаһануудтаа толилоо. В. И. Ленинэй фото-зурагууд эли газарнуудта барлагдаа.

Совет оронии байгуулагшын түрэһөөр 100 жэлэй ойе ерэхэ жэлдэ бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэхэнь гээд газетэнүүд тусгаар онсолон тэмдэглэнэ.

КАРАКАС. (ТАСС). Гайхамшагта үдэрэй—Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн ойртожо байһан үедэ Октябриин 52 жэлэй ойе совет арад угтажа байна гээд Венесуэлын ажалшадай конфедерациин түрүүлэгшэ Хосе Гонсалес Наварро ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Ленинэй үзэл суртал улам бүри үргэнөөр дэлгэрнэ. Энэ үзэл суртал бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арадуудай ябуулгын хүтэлбэри боложо үгэнэ. Энээниие Москвада һаяхан болоһон коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн эли тодоор харуулжа үгөө гээд Венесуэлын ажалшадай хүтэлбэрилэгшэд онсолон тэмдэглээ.

ДЕЛИ. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалис революциин вождь В. И. Ленинэй 1917 ондо табиһан уряа бүхы Азиие дүлэтүүлээ гээд Индиин Коммунис партиин национальна соведэй гэшүүн Н. К. Кришнан мэдүүлээ.

Агууехэ Октябриин 52 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Делидэхи Советскэ культурна центртэ эмхидхэгдэһэн баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Кришнан иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Агууехэ Октябриин социалис революци Индидэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ угаа ехэ нүлөө үзүүлээ.

Агууехэ Октябриин һайндэрөөр дашарамдуулан совет арадые Кришнан халуунаар амаршалһан байна.

ЕХЭ АНХАРАЛ ХАНДУУЛНА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалис революциин 52 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныйн хэһэн элидхэлдэ американ информационно агентствэнүүд ехэ һонирхолтойгоор хандаа.

Н. В. Подгорныйн элидхэлэй уласхоорондын байдалда зорюулагдаһан бүлэгтэ тусгаар анхарал хандуулагдана.

Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг политика тушаа Н. В. Подгорныйн хэлэһэн үгэнүүдые АП агентствын корреспондент тусгаар ишгаруулжа бэшэһэн байна.

Вьетнам тушаа президент Никсонэй хэлэһэн үгэ «энэ ... шиидхэлгэдэ США-гай ... шэдэй бодолтой зүбөөр ... дадаггүй зандаа байһые ... гээд Н. В. Подгорный мэдү... жэ корреспондент онсолон ... нэ.

Вьетнамда али бүхы ... саашадаашье үзүүлхэөр ... Союзай шиидэнги байһан ту... Подгорный дахяад мэдүү... ЮПИ агентствын корреспо... солон тэмдэглэнэ.

Кремльдэ болоһон баярай ... тухай мэдээсэлнүүдые Нью... радио ба телевидени нэгэ... дамжуулһан байна.

Президент Никсонэй үгые Гэс Холл шүү...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамай асуудал тушаа президент Никсонэй хэлэһэн үгые США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл эрид шангаар шүүмжэлээ.

Энэ үгэ хадаа «американ эзэрхэг түримхэй политикые дэжэһэн идхалга уряа» болоно гээд Г. Холл мэдүүлээ. Лос-Анжелеста айн байлдаанда эсэргүү митингын болоходо үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Өөрыгөө тодорхойлхо эрхын түлөө тэмсэхэһээ вьетнам арадай арсаһанай зэргээр лэ Холбоото Шта... рэгүүдээ гаргадаг байха ... сон мэдүүлээ. Энэ хадаа ... римхэйшүүлэй үмэнэ үгэ ... һүгэдэн унаха тухай эрилт... ябадал болоно гээд Г. Хол... тэмдэглэһэн байна.

Никсонэй үгэ «захира... хёолдодог бэрхэшээлнүүды... зэгырүүлнэ, Холбоото Шта... бүхы дэлхэйн арадуудтай... зүрилдөөе хурсадуулна» Холл хэлээ.

ДРВ-гэй правительствын мэдүүлгэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай асуудалаар США-гай президент Никсонэй 1969 оной ноябриин 3-да хэлэһэн үгэ тушаа Вьетнамай Демократическа Республикын правительство мэдүүлгэ хэһэн байна. Дэлхэй дээрэ эзэрхэлгэ тогтоохо, уласхоорондын жандармын үүргэ дүүргэхэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха һэдэлгэ хэхэдээ, американ империалистнуудай дайнай ба эзэрхэг түримхэй политика бэелүүлдэг байһые энэ үгэнь харуулжа үгэнэ гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Президент Никсон дайн байлдаа болюулхые хүсэнэгүй, харин энэ байлдаае «вьетнамжуулхые», тайлбарилан хэлэбэл, дай хүжэрөөгшэдэй хара амяа хараһан үзэорилгын түлөө вьетнамайхидта эсэргүүгээр дайлалдахыень вьетнамайхидые баадхахые хүсэнэ гэжэ тэрэ эли гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Ноябриин 3-да президент Никсонэй хэлэһэн үгэ дайн байлдаа хэхэ ябадалда зорюулагдаһан, харин тэрэнэй «эб найрамдалай түсэб» хадаа дай үргэлжэлүүлхэ зорилготой; энэ хадаа Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулха тухай шанга эрилтэ табидаг вьетнам арадые бүхы ... арадуудые, США-дахи ту... бодолто хүнүүдые Никсонэй ... тельствын үһэриһэн ябада...

Вьетнамдахи мүнөөнэй ... бэрхэтэй хэсүү болоһоной ... хадаа США-гай интервенци ... хэг түримхэй ябуулга бол... ДРВ-гэй правительство онсо... дэглэнэ. Президент Никсон... тика Вьетнамай асуудал по... талаарнь гуримшуулха ба... эзэрхэг түримхэй дайн ... үргэлжэлүүлхэ зорилготой.

Американ эзэрхэг түримх... гада эсэргүүсэн, ороноо эб... лөө вьетнам арадай хэжэ ... тэмсэлые улам ехээр дэм... туһаламжа үзүүлхыень ... вьетнам арад. Вьетнамай Д... ческа Республикын пра... аха дүү социалис оронууд... тельствануудта, арадууд... найрамдал ба үнэн зүб хар... тай оронуудай правитель... арадуудта, уласхоорондын ... цинуудта, бүхы дэлхэйн ... хандана гээд мэдүүлгэ соо ... нэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—... приёмная—54-... зам. редактора—68-08, зам. редакт... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—1-35, советского строительства и быта—... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-... общественная приёмная—58-62, машин... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Минитров БурАССР. ● Н-02989. Зак. №...